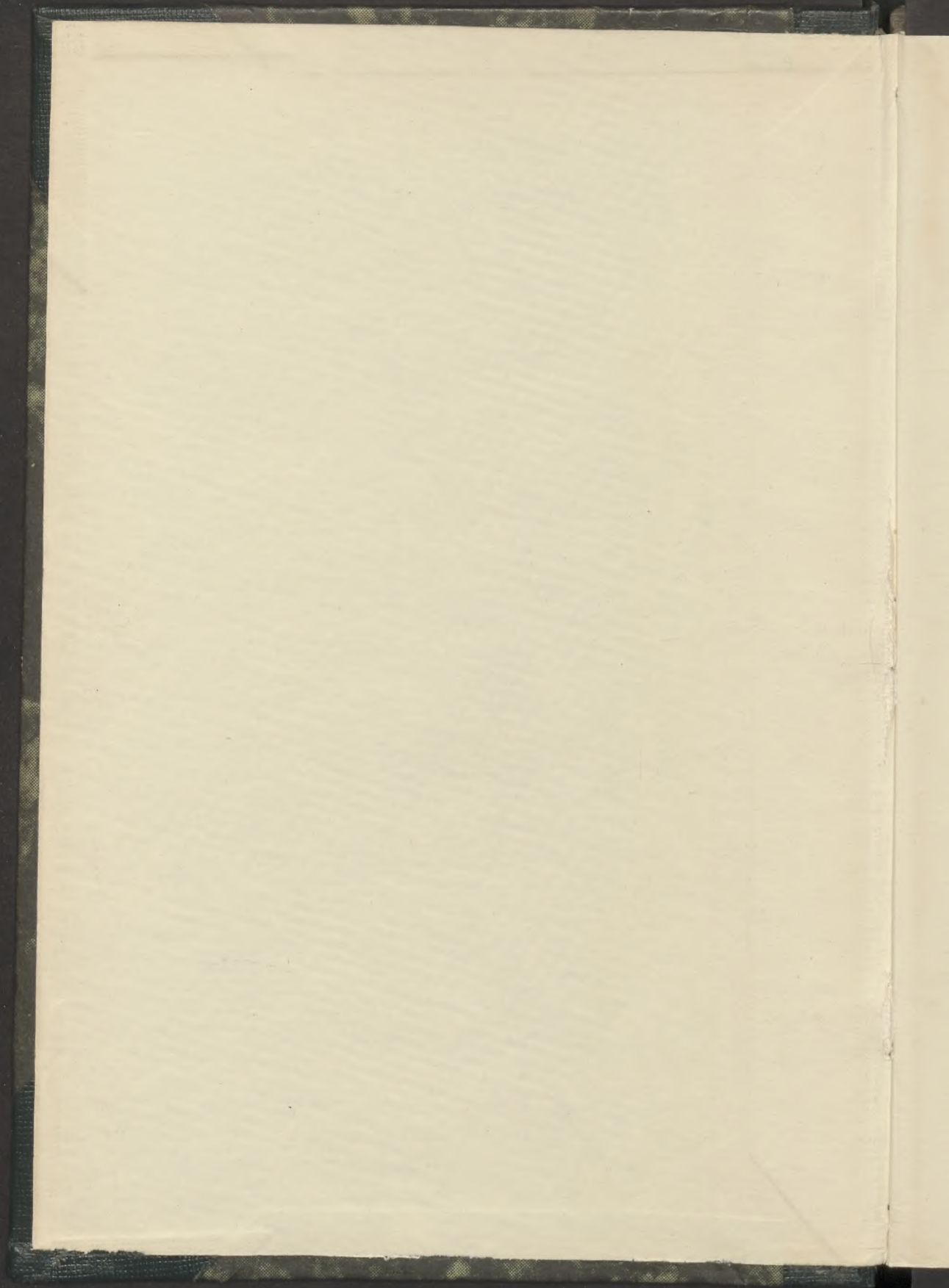
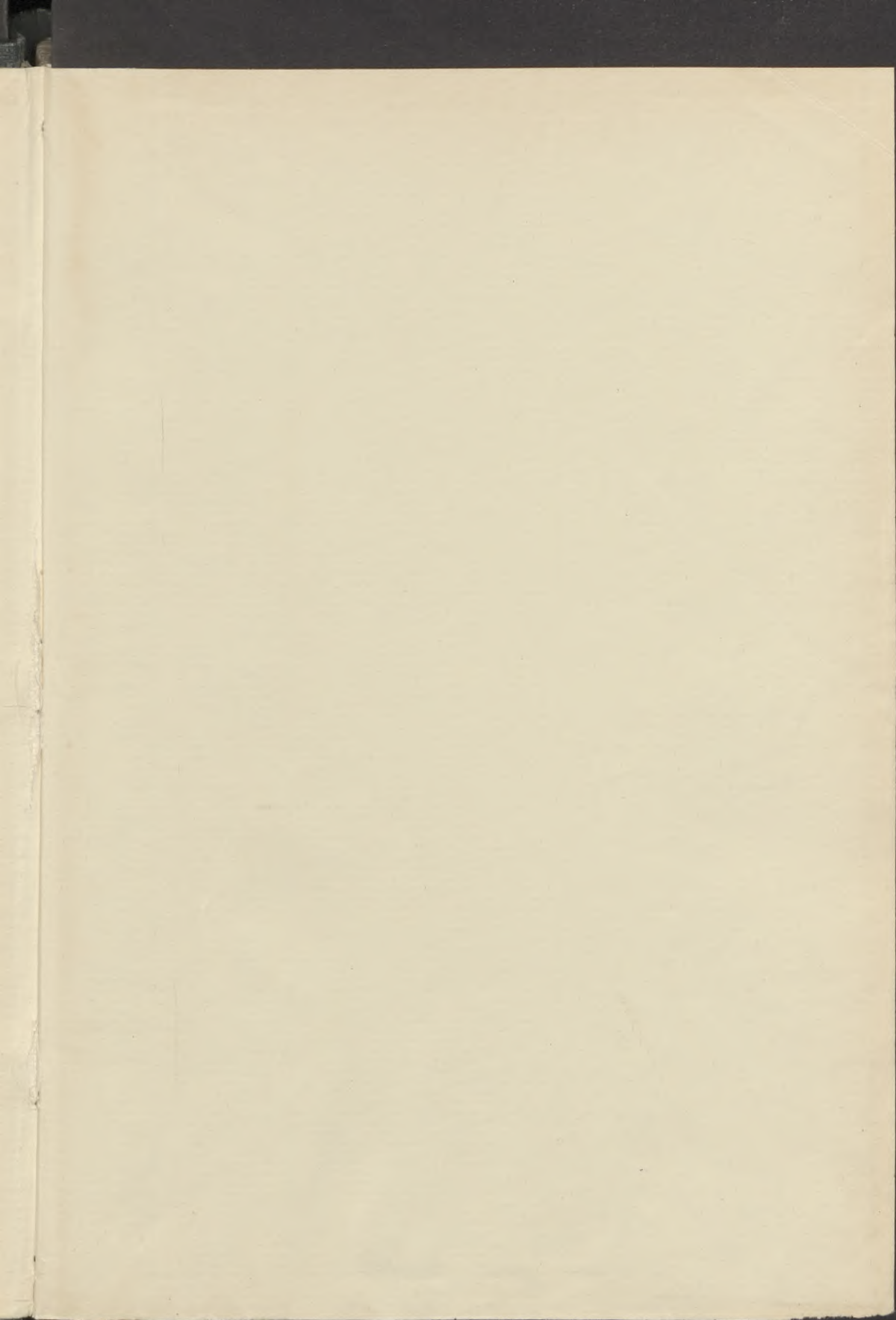
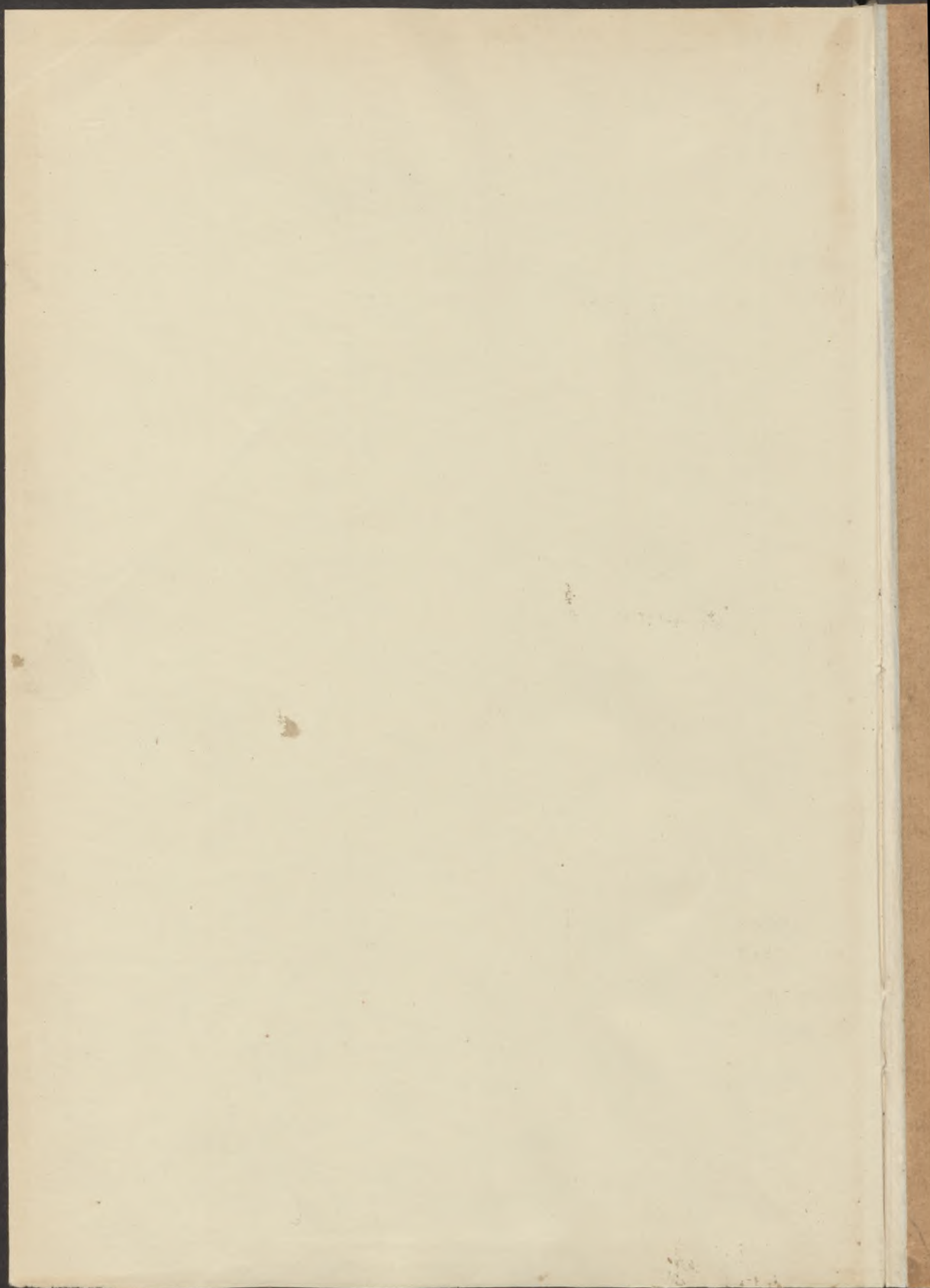

205.106

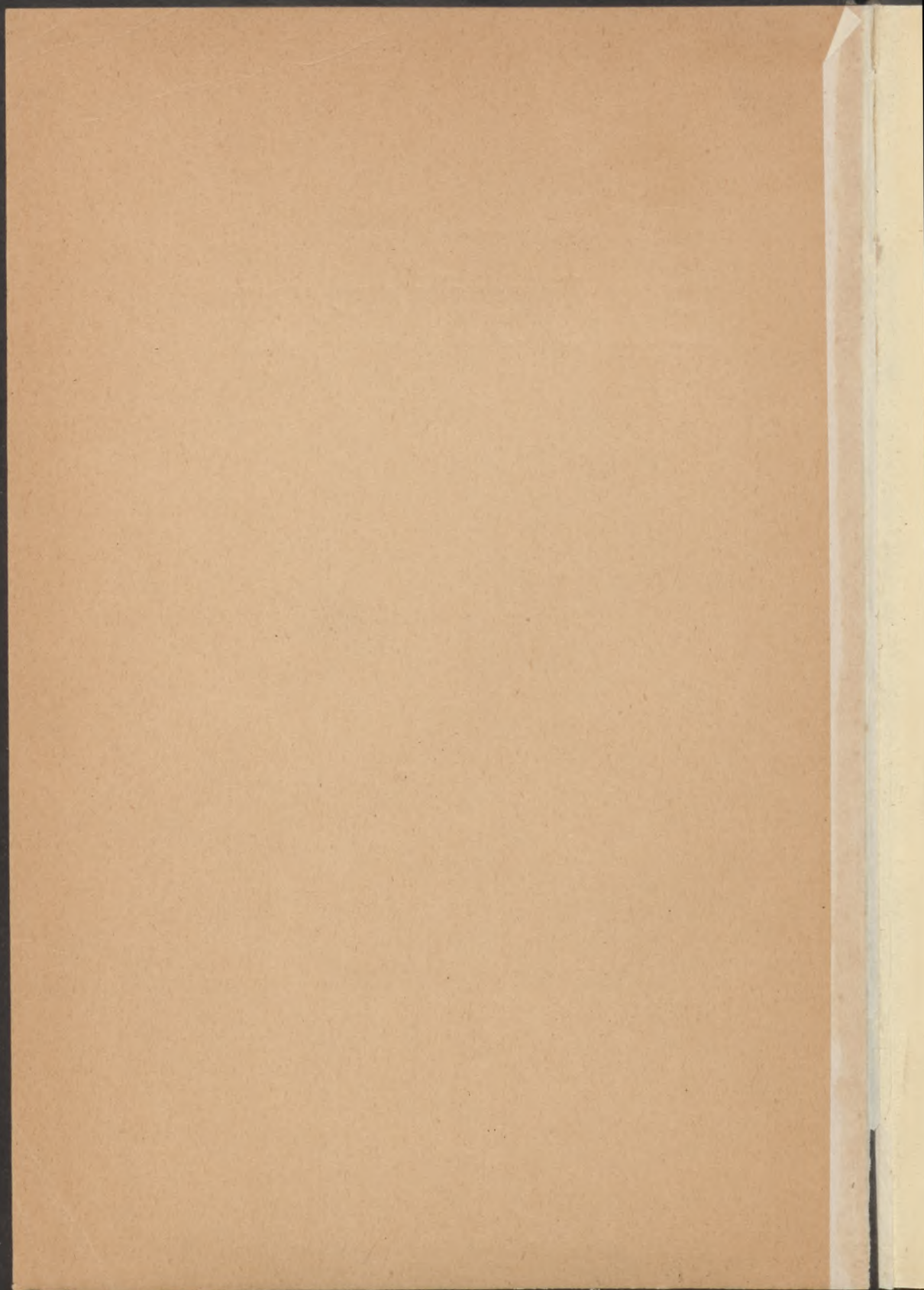

205106

NADÁNYI ZOLTÁN

EZÜSTKERT

SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET R.T., BUDAPEST,
1931

NADÁNYI ZOLTÁN

EZÜSTKERT

SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET R.-T. BUDAPEST
1931

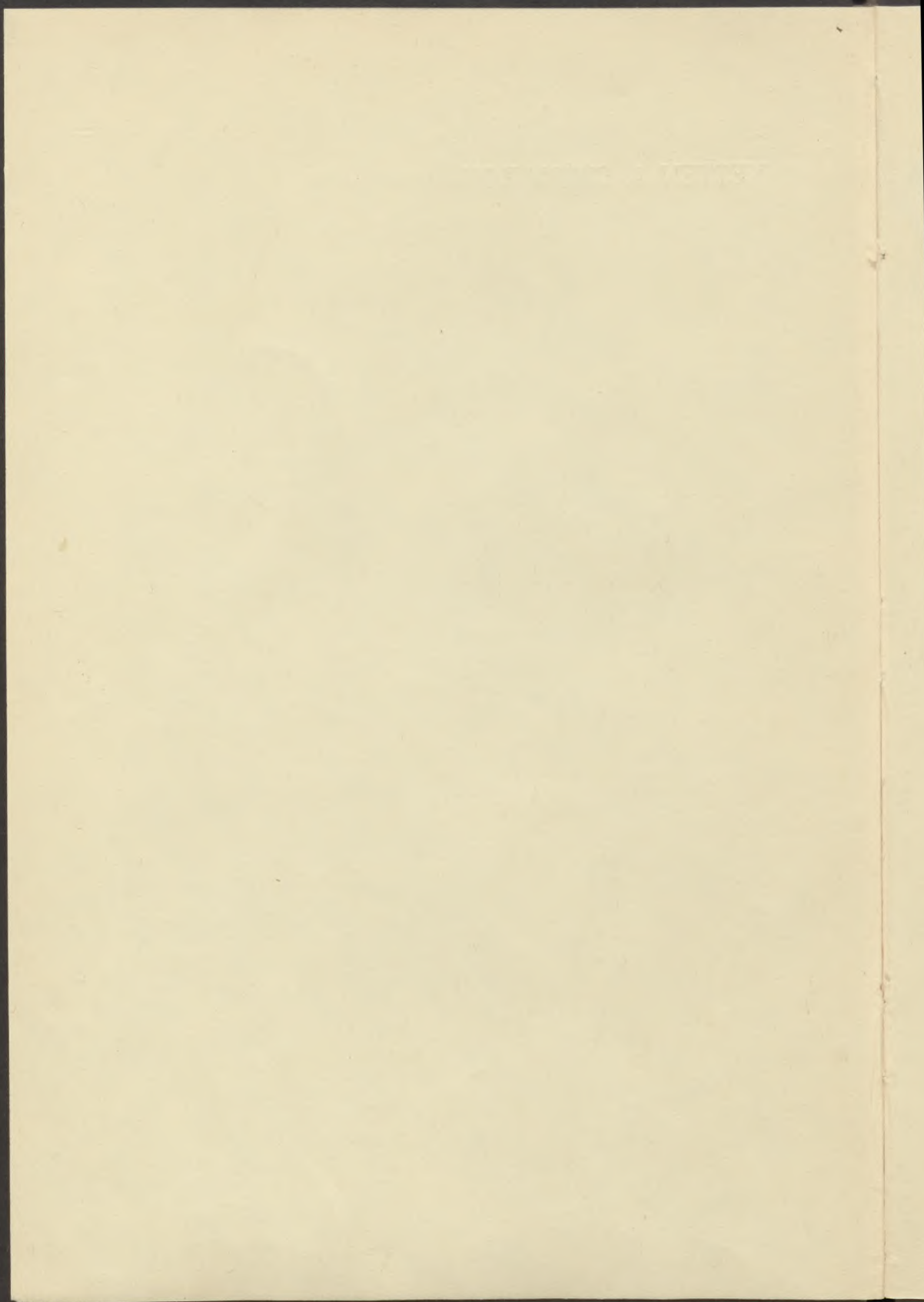
205106

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR	
Növedéknapló	
1950. év	21840 sz.

KETTEN A CSÓNAKON

12.
1971.

NYÁRI KÉP

Ködös, bús télben nyári kép
incselkedik velem :
nyílik az ajtó s ő kilép,
szép nyári reggelen.

Megáll a lépcsőn, szertenéz,
most kezdődik a nap.
Az égre néz, a kertre néz
és piritóst harap.

Ott áll fehérben, csillogó,
sugárzó szökeség,
fölötte zöld lomb, zöld bogyo,
meg a kékselymes ég.

Kutyája hozzá karikáz
kézcsókra, boldogan
és őt körülcsókolni, száz
virágillat rohan.

És ő maga is csupa friss
és illatos szírom,
virágoskert ő maga is,
rózsa és liliom.

Ott áll a lépcsőn és örül:
be gyönyörű idő!
Örül minden, köröskörül:
be gyönyörű is ő!

SZERELMES KÖSZÖNTÉS

Szerencse, hogy nap jár az égen,
hogy óriás tűz ég az égen.
Szerencséje a meztelennek,
akit csak két keze melenget.

Szerencse, hogy hold jár az égen,
fölemelt, fénylő pajzs az égen.
Szerencséje az álmatlannak,
akit a rémek megrohannak.

De van nekem új fényességem,
ragyogóbb, mint nap, hold az égen.
Szerencse, hogy Te jársz a földön,
nap, hold az égen, Te a földön.

TEARÓZSA

A tearózsa lelke
él benne. Csendes, édes,
mosolygó, szőke lelke.

Igen, ő tearózsa,
szép szőke tearózsa.
Mosolyog titkolózva.

Hallgatóg, szőke, finom.
Két szeme két smaragdzöld
bogár a rózsaszirmon.

A szava rózsailat.
És hogyha mozdul és jár,
a szellő rózsát ringat.

Oly halk, oly észrevétlen
a hozzám hajolása,
a gyenge, gyenge szélben.

És egy-egy szava tűske
és sokszor összevérez,
piros lesz kendőm csücske.

De ő nem tehet róla,
ha szíven szúr is engem.
Ő rózsza. Tearózsa.

KETTEN A CSÓNAKON

Ó be szép voltál ma a csónak orrán,
lengé szoknyában, karimás kalappal.
Szemben ültünk és lefelé eveztünk
és mosolyogtál.

Törpe bokrok közt lebegett a csónak,
déli nap lángolt. Evezőnk nem egyszer
összezsattant és cseperegve siklott
vissza a vízbe.

Túl a nagy fűzfán, az öbölben, ott is,
ott is ez történt, evező-karambol.
Csónakunk lassult, evezőm lefogta
az eveződet.

A tiéd küzdött, szabadulni próbált,
ekkor ottermett a csupasz kis Ámor
és a két csurgó evezőt virággal
összekötözte.

IGY LÁTLAG

Mint római kút szobra, tenyered
magasra tartod mozdulatlanul,
a tenyeredből zuhatag ered,
ezüst sugárral a válladra hull.
Aztán melledre hull. Aztán aláfol.
Izgalmasan, áttetszőn, mint a fátyol.
Aztán térdedre hull. Szikrázva hull.
És egyre hull, hull, nappal, éjszaka.
Szépség és szerelem zuhataga.

És te mosolyogsz. Mozdulatlanul.

JÚLIUS

Úgy szeretem a fákat,
amik sorfalat álltak,
amerre mentünk, jöttünk.

Meg a ringó táblákat,
amelyek bólogattak
hozzá, hogy együtt láttak.

A kukorica-tábla
szép zöld zászlókkal intett,
játékból meglegyintett.

És a kis gyenge, lengő
fűszálak az út mentén,
sok kis mezei tündér,

olyan szeliden, szendén,
maguk elé merengve
hallgattak a fejüknél.

TÜZ

Te gyújtottad rám a tüzet,
tehozzád hajt a rémület!
Oltsd el hamar, hamar!
Már a húsomba mar!

Fojtsd el a két karoddal!
te fojthatod csak el!
Két meztelen karod, jaj,
megöl, vagy megölel?

A SZERETŐM

A szeretőm átjött a patakon,
a cipőjét elcsente a patak.

Aztán az erdőn jött át, jött vakon
és a ruhája szerteszét szakadt.

Térdig homokban kellett jönni innét,
harisnyáját lehúzta a homok.

Forgószél jött és elvitte az ingét
és a kezéből a liliomot.

Így állt előttem, megmeztelenítve.
Szép síma bőrén átsütött a szíve.

REGGEL AZ EBÉDLŐBEN

Látom én őt, ha nincs is itt,
látom én őt százfélekép.
Ragyog a reggel, ő belép.
Ilyenkor sápadt egy kicsit.

Belép, megáll. Aggódva néz.
Tudom mi baj, mi fáj neki.
Nem csillog úgy a sárgaréz
kilincs, ahogy ő szereti.

Látom a nagy szekrény előtt,
előbb ezüstjét nézi át,
ott kezdi el a razziát.
Gyanús egy felbontott befőtt.

És fordul egyet könnyedén,
körülnéz: nincs-e valahol
valami bűn? És lehajol.
Mert ráncot lát a szőnyegén.

Odább meg felszed egy pehelyt.
Így lengedez ide-oda.
Ilyen gondok közt nem csoda,
ha mosolyogni elfelejt.

De mégis felderül megint:
az üvegszekrény az a pont,
ahol kisímúl összevont
szemöldöke, ha betekint.

Mit láthat az üvegen át?
mit néz? Talán a hallgató,
aranyszélű poharakat?
Nem azokat, magamagát.

A szekrényben tükörlapok,
azért mosolyog ő beléje.
S a poharak aranyszegélye,
meg az ő aranymosolya
összeragyog.

MA KEDVETLEN VOLTÁL

Ma kedvetlen voltál,
kérdeztem, mi lelt.
Körben minden asztal
csak miránk figyelt.

Te azt mondtad : semmi.
Gyufaszálakat
tördeltél. Ez aztán
rám is átragadt.

Hallgatagon ültünk,
gyufatördelők.
Fájt, hogy nem szeretsz már
úgy mint azelőtt.

De szólnál csak egy szót,
jó volna megint.
És nem és nem és nem.
És rám se tekint.

Hozzád hasonlított
egy belebbenő
csipkeruhás, karcsú,
aranyszőke nő.

Megállt a bejárat
két oszlopa közt.
Én úgy megörültem.
Azt hittem, te jössz.

BÚCSÚZTATÓ

Most veszted el a színeidet,
mint ködbe boruló sziget.
Most veszted el, hogy sose lássák,
az arcodról a rózsaszínt,
a szép szádról a karmazsint,
aranyhajad napragyogását,
a körmöcskéid mosolyát.
Most hirtelen változol át.

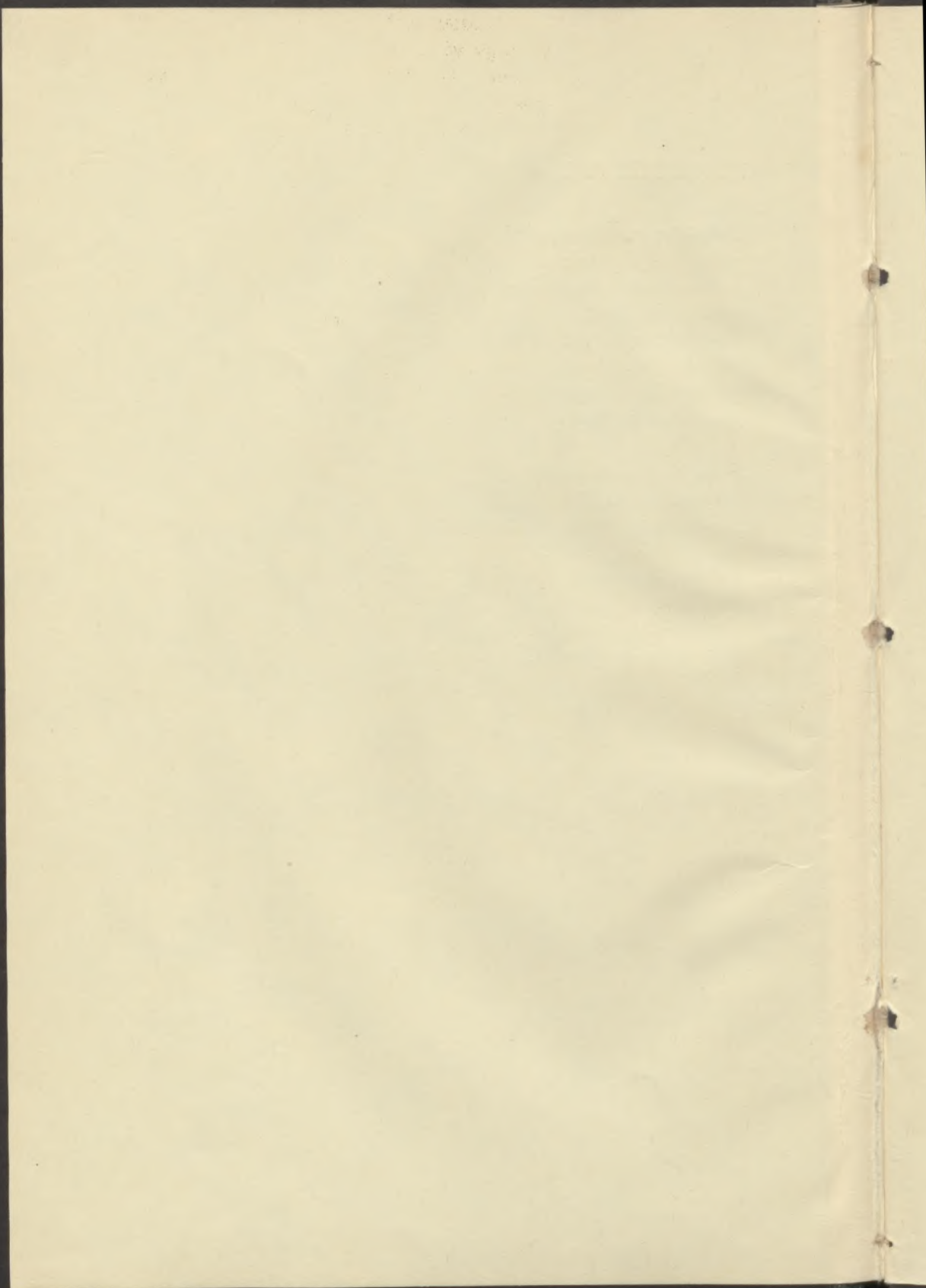
Ezentúl is világod éled,
tükörhöz ülsz, szépítkezel,
de olyan szép már nem leszel.
Aranyhajad napon keféled,
aranyhajadból szikra pattan,
de mégse lesz oly csillogó,
a körmöcskéd oly villogó,
mint amikor én símogattam.

Én voltam a te szépítőd,
különbül szépítettelek,
mint minden szépítőszerem.
Én voltam a te szép időd,
de nemcsak lucskos őszig.
A szép időd, arany napod,
kitől a legszebb színt kapod
és színaranyra szőkit.
Az volt a fényes, szép idő!
de látod, befellegzett.
Hiába minden szépítő,
már nem te vagy a legszebb.

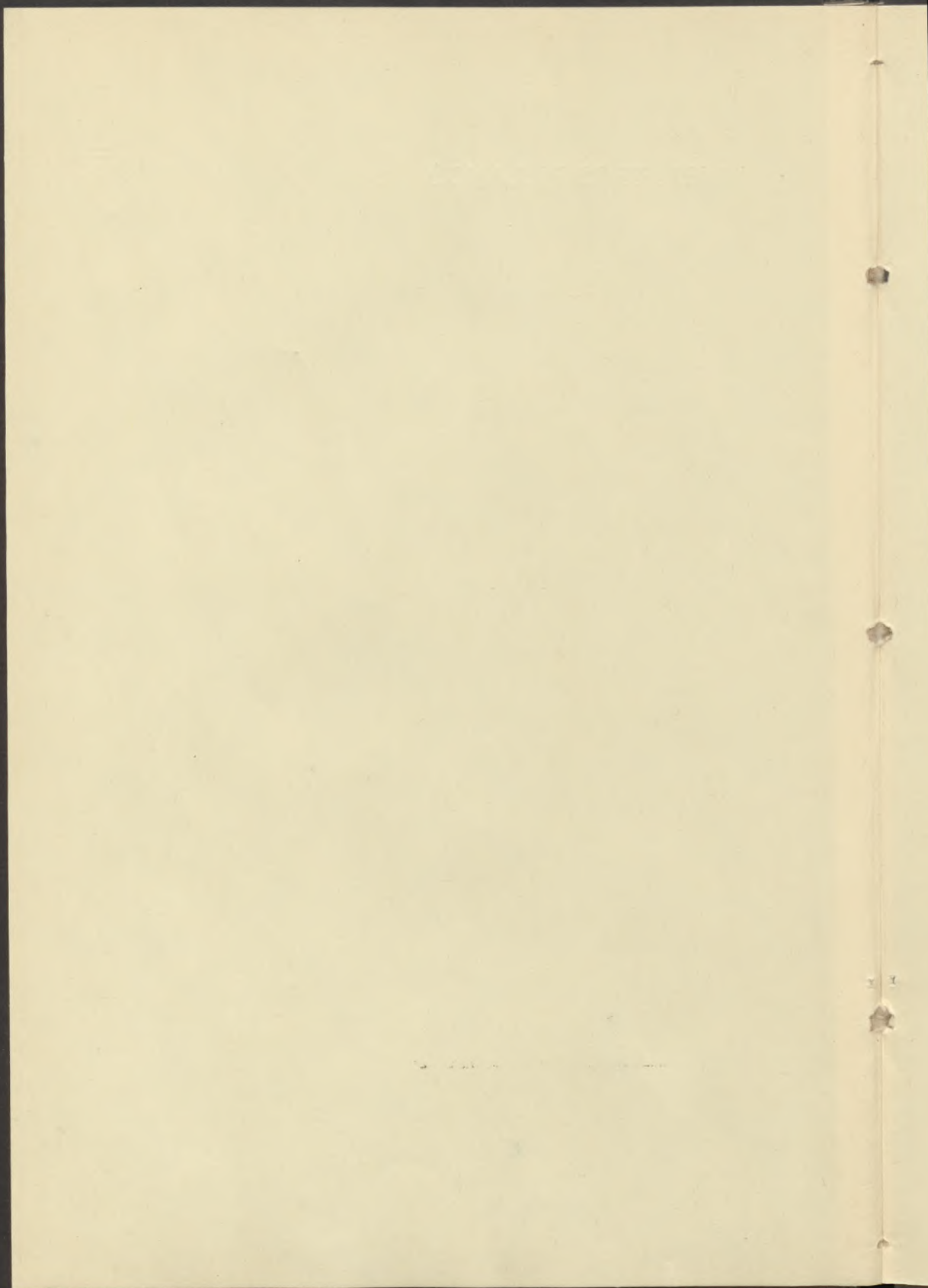
NOVEMBERI DAL

Sokáig vártál magadra,
pedig hogy vártalak.
Lélekzetfojtva, szívszakadva,
virágos fák alatt.
Hogy hátha felvirít virágos
ruhád a fák alatt!
Virágos fák alatt virágos
szavakkal vártalak.

Sokáig vártál magadra,
leszálltak a ködök.
Kopasz ágak közt fennakadva,
egy szál levél zörög.
Lehervadtak mind a virágok,
virágos szép szavak.
Vigyázok, meg ne láss. Vigyázok,
hogy meg ne lássalak.

ARANYPIROS PILLANGÓ

ARANYPIROS PILLANGÓ

Szép pillangó, aranypiros csoda.
Ide-oda lebeg. Be szívesen
lebegnék én is így ide-oda.
Ilyen ártatlanul és színesen.

Nem úgy, mint a madár, a repdeső
vadász. Akármily szép és kedves ő,
csak gyilkos ő. Vígán cikáz le-föl
s azalatt apró életeket öl.

De a pillangó, szép aranypiros
pillangó, ő senkit se bánt soha.
És őt se bántják, bántani tilos.
Egész világon nincs haragosa.

Nem falja föl, pedig talál sokat,
a nála is kisebb szárnyasokat.
Nem rágja el, kárt tenni nem szeret,
a kertben a káposztalevelet.

Ő csak lebeg, lebeg, csak tündököl,
legszívesebben a rózsán lebeg.
Nem életét, csak csókját szívja föl,
utána nem maradnak szúrt sebek.

Ő csak lebeg, lebeg s ha odaszáll,
megszépül a szépséges rózsaszál.
Megszépül a kert, kastély, régi rom,
hol ellebeg, mint repülő szírom.

Megáll a munka kertben és mezőn,
a gyermek vele fut lelkesedőn,
tolószékében felül a beteg.
És ő tündöklék. És lebeg, lebeg.

SZÉP LÁNY A NAPPÉNYBEN

Fényes aranylétrán
kedvedért hág fel a Nap,
lángja a ruhádba kap.
Mutasd neki, szép lány,
kígyózó szép alakod,
mindent, amit ő adott.

Gondold el, e széles
földben mennyi csont pihen,
mennyien, de mennyien
haltak meg, hogy élhess.
És a Nap téged keres,
ezer szeme tűzveres.

Még ragyog a nappal,
még gyümölcs vagy, szép darab,
amelybe a Nap harap
piros lángfogakkal.
De este a Hold keres,
csorbaszájú és deres.

TERÉZ

A parton csak mi voltunk, csak mi ketten,
Teréz meg én. Pajtások, rokonok.
A vízből jöttünk. Izzott a homok.
Teréz leült. Melléje heveredtem.

Más-más bokorban hűsölt a ruhánk,
odább fiúk fürödtek, barna mellek,
kacagó meztelenség. Sanda felleg
árnyalta be a forró délutánt.

Teréz trikóban volt. A szeme fénylett.
És a homokba könyökig befúrta
egyik kezét. És én is az enyémet.

És a kezünk elindult titkos útra,
egymás felé. Ó, szerelem bohó
játéka! Földalatti kézfogó!

BÁLLADA A MEZTELEN LÁNYRÓL
AKI ELVESZTETTE GYÖNGYSORÁT

A lány a gyöngysort keresi,
oly ideges, szeles.
Fiókjait tüvé teszi,
szekrény alá beles.
Anyjától kapta, régi kincs,
siratja a boldogtalan,
nem tudja ő, eszébe sincs,
hogyan rajta van. Hogyan rajta van.

Egyéb sincs rajta, meztelen,
csak a gyöngy a nyakán.
Kereste fenn, kereste lenn,
soha magamagán.
Tükrébe egyszer nézne csak,
nem volna már boldogtalan,
nevetné, mily ostoba, vak,
hisz rajta van. Hisz rajta van.

A gyöngy! a gyöngy! Nem éli túl!
Az éjbe kiszalad,
szalad, szalad ruhátlanul
A házak, a falak,
a lámpák, az ablaksereg,
plakátok, tornyok lázasan
kiáltozzák s az emberek,
hogyan rajta van! Hogyan rajta van!

Nem hallja meg. Se hall, se lát.
A hídra fut, felér.
Megáll, kinyújtja derekát,
holdfényen oly fehér!
És ugrik és zuhan, zuhan!
Nyakához kap, sikolt, sikolt!
Megtudta a boldogtalan,
hogy rajta volt! hogy rajta volt!

ÖREGÚR ÉS KISFIÚ

Mikor én így tünődve lustán,
tavaszi kedvvel, őszi búval
megyek, megyek, megyek az utcán:
öregúr megy egy kisiúval.

Mennek a pezsgő, fűtyörésző
tavaszban, kézenfogva, ketten.
Mennek, de ezt nem látja néző.
Egyik hatéves, másik hetven.

A kisiú vígan bokázik,
fel-felkacsint a kék egekbe.
Fáradtan bandukol a másik,
sötétén és fejét leszegve.

A kisiú, amerre mennek,
oly szépnek látja a világot.
Az öregúr reménytelennek.
Ő már nagyon sok mindent látott.

Amaz kérdezget, ez csak dörög.
A kisiú csak fujja, fujja:
Miért? miért? — Tudja az ördög!
Miért? miért? — hangzik fel újra.

Sehogyse illenek ők össze.
De furcsa is, hogy a Teremtő
őket így egymáshoz kötözte.
És hogy én vagyok ez a kettő.

És szembejön egy lány. Dobálja
fürteit, elsuhog vidámul.
Öregúr és az unokája
megfordul és utána bámul.

ÖRÖK SZERELEM

A nők jók voltak hozzám, jók maradnak.
Csak jó szavuk volt hozzám, szép szavuk.
Mit bántam én, igaz-e, vagy hazug.
Csak szívtam eperízét a szavaknak,
narancsízét a csóknak. Megrakott
gyümölcsöstálról minden zamátot.

Mikor megláttak, első örömükben
felcsillogott egy szép kép a szemükben:
vonagló, édes testük, kicsinyítve.
Bekeretezte a szemöldök íve.
Eltettem ezt a kedves szép medaillont,
sötét mezőben szép nő teste hajlong.

Volt, akinek megfogtam a kezét,
a derekát és nem kellett beszéd.
Lelihegte az álruhát magáru
és úgy borult rám, mint aki elájul.
A másik azt szerette, ha könnyörgök,
lihegve könnyörgtem, hogy szeressen,
lihegve könnyörgtem, hogy eresszen.
És ő elhúzta száját, szép kis ördög
és ujjacskáiról kacagva, könnyen
törölte le a vérem és a könnyem.

Fantasztikus kalandok a homályban!
Egyiktől a másikhoz... Símatestű
aranyhalak! Mint zsonglőr, úgy dobáltam
a szívemet. És nem hangzott el eskü.

Nem volt előtte és nem volt utána
se bánkódás, se zokszó, semmi jel.
És búcsú sem volt. Így ment el Zsuzsánna
és Margit és Teréz és Gabriel.

KALAND

Szép nő feküdt a homokon, hanyatt.
A bőre villogott. Telt és kemény
formáira selyemtrikó tapadt.
Soká feküdt így, keze a szemén
és meg se mozdult. Csak pillája rezgett
s a melle járt. Forró volt és ígéző.
Később felült és nézte, van-e néző.
Felállt. Nyujtózott. Ekkor volt a legszebb.
A víz felé ment. Büszkén és felajzva.
Utánanéztem. S hogy ellobogott,
sokáig néztem még a homokot,
ahonnan rámmosolygott teste rajza.

A homokot lassú szél fujni kezdte
és lassan onnan is eltűnt a teste.

LYA

Vihar vagy, zengő, tomboló,
veszélyes és vad és szabad.
Nem köt a gyáva földgolyó,
hegyek nem állják útadat.

Ha jössz, csukják az ablakot,
reszketnek a fülledt szobák.
És összevissza forgatod
a várost és repülsz tovább.

Fekete felhők fonata
a fürtöd és csupa veszély.
Szemedben villamos csata,
zivataros, gyilkos szeszély.

És boldog, akit megrohan
táncod szele, te vad, te szép.
És boldog a boldogtalan,
kinek elvetted az eszét.

És boldog, kit a tornadó
felkap és forgat feketén!
forró és sikoltoztató
örvénye kellős közepén!

A CSERESZNYEFA ALATT

Szép tavaszi sétán
cseresznyét ropogtatott
a cseresznyeszájú szép lány
és dobálta a magot.

Hívott engem a hamis,
hogy szakítsak magam is,
de nem szakítottam.

Én csak néztem ottan
az eldobott mag után,
csudálkoztam a csudán.

Mert zsongott az őszi kert
s az eldobott mag kikelt,
a csemete felszaladt,
nagy fa támadt perc alatt.
És annak is az árnyékán
forgolódott, kacagott
egy cseresznyeszájú szép lány
és dobálta a magot.
És abból is új fa serken,
onnan is egy lány kacag
és végig az őszi kerten
nőnek a fák, hull a mag
és virít a lányok ajka,
meghasadt cseresznyeszem.
Hívnak és nevetnek rajta,
hogy én a csudát lesem.

Láttam új fát nőni százat,
lányokat a fák alatt,
de megszakadt a varázslat,
a százegeből egy maradt,
az az egy fa, ahol állok,
a többi mind szertefoly.

És eltűntek mind a lányok.
Az az egy se volt sehol.

UTOLSÓ NYÁR

Ez lesz a tüzes nyár! isteni nyár!
a mostani nyár!
Az én melegemtől gyúl ki! Szeretném
gyujtani már!

Csupa parázs leszek én. Megégetem én,
amihez kezem ér.
Zsuzsánna kezét és Anna nyakát!
minek oly fehér!

Gyujtogató leszek én. A szememből
surran a tűz.
Fellángol a ház, a kazal, hova gyujtó
sugara tűz.

Öt láng az öt ujjam, lángban az ég,
vörös oszlopok
nyúlnak fel az ájult utca fölé,
ahol ellobogok.

Ez lesz a tüzes nyár! isteni nyár!
De ennyi csodás,
gyönyörű lobogásra mi jön? A halálos
hamuhodás.

Ez lesz az utolsó nyár! tudom én!
A láng lealél
és hült hamu száll. Szomorún. Feketén.
Elszórja a szél.

A KEGYETLEN

Ruhája mint a láncvirágon a pehely,
talán el is repül, ha a szél rálehel.
Így járja útjait a szép és büszke nő.
Mint a középkori bakó, kegyetlen ő.

Nem perzsel úgy fehér izzásu vasfogó,
ahogy két karja, a fehérén villogó.
Közélről perzsel a tüzes vas, ez pedig:
akár távolodik, akár közeledik.

Akit kezébe kap, gyötörni szereti.
Gyötrődik is szegény, de hát mi jobb neki?
Lehet-e boldog út a földi emberé,
mely egyfelé vezet, a férges sír felé?

Fogatlan nénikék, ne kerepeljeteK,
mert nem mindig segít ezerjófűvetek.
Vannak bizony sebek, ne felejtsetek ezt,
miket a villogó kegyetlenség hegeszt.

Ezért kegyetlen ő, a szép és büszke nő
és nem véletlen az, ha rózsán túske nő.
Hódolj meg a gonosz, kegyetlen nő előtt:
kegyetlen és gonosz, de az Ég küldte őt.

ÓPERENCIÁN TÚL

Ha én most kiállnék, ha én most kiáitnék :
válasszunk magunknak százszorszép királynét !

Százszorszép királyné fellépne a trónra,
szólnia se kéne, a szépsége szólna.

Bokáját verdesné a haja, ha lépdél,
azzal takarózna és semmi egyébbel.

Szórna a királyné a mosolya pénzét,
beleszépülnének a rútak, ha néznék.

És az új országban, ha határa megnő,
szépség szerint volna herceg és hercegnő.

És az új országban víg volna a népség,
nem volna csak egy gond, egy törvény: a szépség.

De azért a rút is helyet kapna benne,
ha talán a széppel rokonsága lenne.

Aki szépen ácsol, aki szépen épít,
aki a világon valamit beszépít.

És a rútak rútja, rútabb mint a béka,
az is helyet kapna, ha szép az árnyéka.

Még most a szépségnek el kell bukni némán,
ha meglesz az ország, gondolatok énrám.

Énrám, aki mindig Szépországba vágytam
és meg kellett halnom ködös Rútországban.

SZÉP NŐ AZ ABLAKBAN

Szép nők, a rosszban és a jóban
mily erős váratok az ablak!
Szebbek vagytok, hatalmasabbak
az ablakban, mint az ajtóban.

Mert minden ablakról, ahol
szép lány, vagy asszony kihajol,
minden ablakról híva, várva,
kötélhágcsó csüng le a földig,
melytől felbátorul a gyáva.
És a párkányon ott tündöklük
a női könny ősrégi gyöngye,
melytől a hős is gyáva, gyöngé.
És barna függönyök forognak,
függönyei régmúlt titoknak,
amelyeket rég porladó ajk
rég elszállt sóhaja lebegtet.
Vagy ők lebegtetik a sóhajt?

Hogy tudjak ellenállni nektek,
mikor így látlak, ily keretben!
Én, aki fájdalomra vágyom
és napsütésben, holdvilágon
már annyi ablakot szerettem.
Az ablak eltakar derékig,
felét elrejti a csodának,
de szebben kéklük és sötétlik
a szemetek s a vágy a a bánat.

Hatalmas váratok az ablak,
szép nők, a rosszban és a jóban,
szebbek vagytok, hatalmasabbak
az ablakban mint az ajtóban.

A TŰZ MENYASSZONYA

A tűz haragja marja most. Sikoltva,
jajgatva körbefut a folyosón
és vele fut a tűzláng és mohón
húsába kap. Már semmi el nem oltja.

Ajtókat ráz, amiket kulcsra zárt
sikolya hallatára az ijedtség.
Így pusztul el! Mért is takarta testét
ruhába! Most nem halna tűzhalált.

A tűz tüzelte sokszor: tépje le
ruháját. Ő ellenkezett vele.
Ma reggel hószín fátylat vett magára.

A tűz felbőszült, rárontott orozva
s a menyasszonyt vörösbe fátyolozta.
Vörös haragja marja most halálra.

TAVASZ

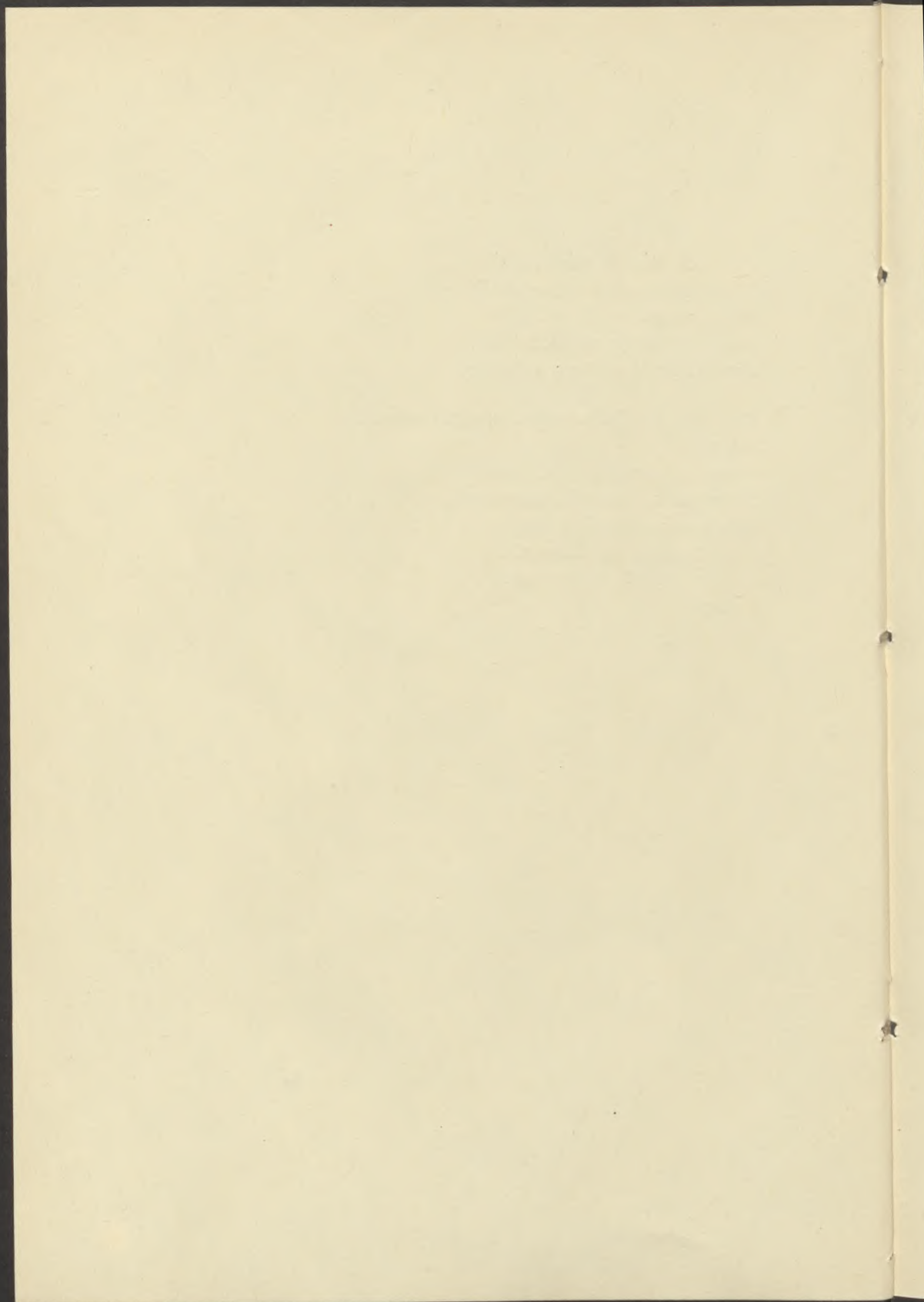
Jön már,
jön imbolyogva a piros veder!
Jön már,
holnapra felmerül a hó alól!
Ujjongjatok, leányok, asszonyok,
ifjak! szabadítótok érkezik!
az élet vedre! a tüzes, piros,
virágos, zegő, óriás veder,
a Nap!

Tudjátok-e, hogy hol járt mostanig?
Az élet forrásához szállt alá.
Ötven nap telt bele, míg odaért
és újra ötven nap, míg megmerült
és újra ötven, míg felérkezett.
Helyén fakó veder járt azalatt,
sötét kíséretű, felhős, fagyos,
fakó veder, mely nappalotokat
elszűrkitette és sokmillió
fakó száj szívta a fakó veder
fakó szájáról a fakó halált.

Jön már,
jön imbolyogva a piros veder!
Jön már,
holnapra felmerül a hó alól!
Aranylánc húzza fel, remeg, ragyog,
kibuggyan és fényt önt és életet
és százötvenszer hág egymásután

a fejetek fölé és mint a fák,
ti is bimbóztok és felzengetek
és felnyújtóztok és sokmillió
piros száj szívja a piros veder
piros szájáról a piros gyönyört!

Jön már, jön imbolyogva a piros veder!
Jön már,
holnapra felmerül a hó alól!
Ujjongjatok, leányok, asszonyok,
ifjak! szabadítótok érkezik!
az élet vedre! a tüzes piros,
virágos, zengő, óriás veder,
a Nap!

GYERTEK, ÉNEKELJÜNK !

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

VIRÁGOK

Tavas, tavasz, virágok friss füvek közt.
Tegyétek félre a kést, a botot.
Füvek, virágok e két durva eszközt
nem szívelik, mert bántani szokott.

Bot és kés ellensége a virágnak,
kaszálja és nyesi vakon, vadul.
És ellensége az egész világnak,
mert emberekre is rászabadul.

Milyen kár, hogy a világ címerére
mégis odakerült és ottmaradt
a bot s a kés s az ember szívévére.
Fakó mezőben, Nap és Hold alatt.

Szebb volna ott, a világ címerében,
bot és kés helyett, mit megfest a vér,
szebb volna ott, keresztbe téve szépen,
két rózsaszál. Egy piros, egy fehér.

ÜRES HÁLÓ

A fák között pókháló
fogózik kecsesül,
ragyog és megfeszül
és várva vár a szálló
lepkékre. De a lepkék,
szivárványszárnyasak,
kerülik a kelepçét.
A szél rángatja csak,
üres szél, nem a zsákmány
és a hálóra sárgán
lehull a falevél.
És ott egy élet él.
A száraz szél, a száraz
falevél, a halál az,
amit gubbasztva szív
a piros pók, a szív.

TITOK

Mit mondana, ha szólni tudna nyelve,
a csendes kis cica, mikor belép
és hunyorogva sandít rád elébb,
majd odafut, pamutfarkát emelve?
Mit mondana báránka a mezőn,
mikor rádbámul szendén, kérdezőn
s kiejti szájából a szénaszálat?
Mit mondana kutyád, az okos állat,
ha állát térdeden nyugtatja hosszan,
úgy néz fel a szemedbe s meg se moccan?
Mit mondana körút kövezetén
a jámbor ló, mely nagy szemeivel
fekete szíjjernyők mögül figyel?
Mit mondana a jóságos tehén,
a bús bika, a kecske, a malac,
a lúd, mikor mellettük elhaladsz
s ők rádnéznek, szemüket tágranyitva?
És minden állat, mely rádbámul, ember
és hallgat néma, béna türelemmel,
mit hallgat el? mit gondol? mi a titka?

A KÖLTŐ

A költő, kit senkise emleget,
a költő festi kékre az eget.

A rózsailatot ő leheli,
a csillaglángok az ő szemei.

Ő hajtja a Dunát és a Tiszát
és a leroppant hídon ő visz át.

A zászlórúdon az ő lelke leng
és ő fegyverzi fel a meztelent.

Mint ősanya, szül, táplál, betakar,
őnélküle nincs ország, nincs magyar

Őnélküle nincs tél, nyár, semmi sincs,
ő az ajtó, a kulcs és a kilincs.

Ő nem is ember. Őt nem lelitek.
Legfeljebb hült helyét ölelitek.

Az öngyilkos ölelheti csak át,
mikor tárt karra leveti magát.

ÉG FELE

Harangszó hová lesz?
Égre zendül délben,
elolvad a szélben.

A kürtszó hová lesz?
Iramodófélben
elolvad a szélben.

A hangom hová lesz?
A magasba szánom,
elolvad a számon.

VANNAK KISÉRTETEK

Vannak kísértetek, de nem kell félni tőlük,
ha hemzseg is velük a holdsütötte vár.
Nekik nincs fegyverük, csak egy szál lepedőjük
és el kell tűnniök, ha órájuk lejár.

Nem a kísértet öl, hiszen támadni nem mer,
a cinkostársuk az, akitől óvakodj:
a harcsabajuszú és harcsavérű ember,
kit a kísértetek megszálltak valahogy.

Nappal és éjszaka a keresztúton illeg
és gyűlöl és riaszt mindenkit, aki él.
Halottakról hebeg, dadog, a feje billeg,
szavaiból süvít a temetői szél.

A csókot, a mosolyt keresztülszúrja késsel,
elmetszi füttyszavad, mely égnek göndörül.
És a kísértetek táncát víg szökdeléssel
táncolja el a bús szerelmesek körül.

A HŰ SZOLGA

Van nekem hű szolgám,
mindíg gondja volt rám,
a dologtól engem féltve véd.
Szolgál reggel, este
és hogy megtehesse,
viseli a gazdája nevét.

Van nekem hű szolgám,
mindíg gondja volt rám,
énhelyettem mindíg ő köszön.
Tesz-vesz a nevemben.
hogy kíméljen engem
és ne legyen semmihez közöm.

Van nekem hű szolgám,
mindíg gondja volt rám,
énhelyettem ő mond bókokat.
S hogy perlőim ellen
perelni ne kelljen,
mint pojáca, mindíg bólogat.

Van nekem hű szolgám,
mindíg gondja volt rám,
a hű szolgál én magam vagyok.
Hogy kétfelé váltan
járok a világban,
hígyjétek el, van arra nagy ok.

Van nekem hű szolgám,
semmi gondja most rám,
most a fűben heverek hanyatt.
Lombos ág hajol rám,
ilyenkor a szolgám
eltűnik. Mert itt a pillanat!

BETŰK

Ne gondold, hogy lelketlen a betű,
minden betűben ég, liheg a lélek
és én magam is a betűkben élek,
ezer betűben ezer életű.

Szeretnek ők. A szavamat lesik.
És néha tudtom nélkül bujnak össze,
megfognak és hurcolnak megkötözve
és véremet veszik. Be jól esik.

És a betűk közt valamennyi jel
mind él. Ez fékezi a sietőket,
az hajtja. A pont megállítja őket.

A kettőspont mint két szem, úgy figyel.
A felkiáltójelben benne fénylik
minden betű. És felnyilall az égig !

A VÁNDOR MEG A TENGER

Tengert lát a vándor, csudaszép a tenger,
belelép a vándor, hátralép a tenger.

Lép a vándor kettőt, százat, de hiába,
egy lépéssel mindig elkésik a lába.

Lép a vándor ezret, a tenger is annyit,
hol imént víz kéklott, sivatag aranylik.

Megy a vándor beljebb, nem tudja elérni,
megy a tenger feljebb, már alig felényi.

... Addig vándorolt a vándor, míg kifáradt.
És a tenger addig hátrált, míg kiszáradt.

IMÁDSÁG

Az ágyból, délelőtt
fohászom az Istenhez fölremeg:

Úristen, adj erőt,
hogyan szeghessem kötelességemet.

Ne járjak, mint a pontos óragép
és mint a ló, mely ostorszóra lép.

Ne rakódjék rám, mint nyálkás pete,
az öregek nyálkás dicsérete.

Világod láttán, mely friss és csodás,
ne hagyjon el a friss csodálkozás.

Ha csillagos az égbolt, szép fehér,
Ne tudjam, melyik a göncölszekér.

Ne tudjam, hogy hány csillagú is ez,
keverjem, úgy mint Te, a többihez.

Mindent, amit csak tart a tenyered,
keverjek úgy, ahogy Te kevered.

Úristen, adj erőt, fent és alant
ne lássak számokat, csak számtalant.

Ne kettőt, hármat, melynek más örül :
a végtelent lássam magam körül.

Ne tudjam, melyik szám alatt lakom,
zörgessek minden ajtón, ablakon.

Pihenjek el mérhetlen nagy hegyen
és a fejemnél évszám ne legyen.

BOLDOG FÖLD

Isten erős, de a föld is erős s az erőseket Isten
megveri, mert szereti. Útlege rettenetes.

Boldog a megvert föld, erejét veri föl veresége,
ereje labdaerő, üsse a labdaverő.

Láttam a rónákat, kivigyázva az éji vonatból,
láttam, erős ez a föld, átkai közt is erős.
Kincseit úgy hajigálta ki, mint aki nyert. Csudaföld ez,
hasznos az átok is itt, a vereség nyereség.

Ne a homályt, hanem azt nézzétek: a föld ad-e búzát?
hízlal-e barmot a rét? hízlal-e fürtöt a domb?
Termik-e még fáink a gyümölcsöket? Ősi családfák
ágai termenek-é szíveket és fejeket?

A SZÁJAS EMBER

A szájas emberé, be szomorú,
azé a taps, azé a koszorú.

Övé a szó, felemelt ökölé,
hordón magasodik a nép fölé.

Szavaitól lett a világ beteg,
mert a szavai dögről szállt legyek.

Ezek miatt van métely és ragály
s hogy minden egyes vérsejt fájva fáj.

Ezek okozták, hogy rossz lett a jó
szavak tették, hogy szótlan lett a szó.

Ezeket a szavakat irtanám,
szavakkal irtanám, ha szólna szám.

Ha szólna szám, ha nyílna remegőn
a miazmákkal terhes levegőn.

CSÓKOLJÁTOK MEG A FÖLDET

Csókoljátok meg a földet,
én csókoltam és a csókom
eláradt a földön
és mindenki, aki jár,
az én csókomat tapossa.

Fáj a csóknak, ha tapossák,
fáj nekem,
fáj az emberek lépése,
a sietség és nyugalom,
mellyel csókomat tapossák.

Elkiáltom,
mielőtt a föld kiáltna
rá
és eltűnnék a sülyesztőn
és szívemre földet raknék,
a fullánkös daganatra
sok, sok földet,
elkiáltom,
hogv meghallják a világon :

Emberek !
Csókoljátok meg a földet,
melyben mindazok alusznak,
akiket mi, gyilkosok
születésünkkel megöltünk
és aztán megörököltünk,
úgy lett a mi földünk.

Csókoljátok meg a földet,
mert minden ház romhalom
és minden azílum
nyitva áll az üldözőknek,
de a föld erős ház,
jó rejtekhely,
kedves ágy,
gödrös ágy után be lágy.

Csókoljátok meg a földet,
mert aki csókolja, boldog
s ha könnyet is sír a rögre,
százszor boldog
és az a legboldogabb,
ki tapadó száját
rajtahagyja mindörökre.

TABARIN

Leoldott fátylú, buja, bomlott
hetérák vad forgószelet
kavartak a szinpad felett.
S a függöny hirtelen leomlott.

Most a gitáros jön ki újból
és angolul dalol. Süvöltő,
víg nótá, melyet britt lebujból
világgá rikkantott a költő.

Én szomszédnőm fülébe sugtam :
„Más náció költője, látod,
végiglármázza a világot,

ha francia, ha britt, ha ír.
Magyar költő csak ül a sutban,
két árva tenyerébe sír.”

NINCS TOVÁBB

Kártyát kever a Végzet
és oszt, hogy újra nyerjen
és felteszek ma mindent
két nagy tallérja ellen.
Egyik a Hold ezüstje,
másik a Tengeré.

És reszkető aprópénz
csörög mindenfelé.

Tudom, hogy vesztenem kell,
tudom, hogy elveszek,
de mégse vesszek úgy el,
mint apró nyertesek.
Ne a tenyérbe férő
hítvány szerencse-zsoldért:
a holdsütötte Tenger
ezüstjéért! s a Holdért!

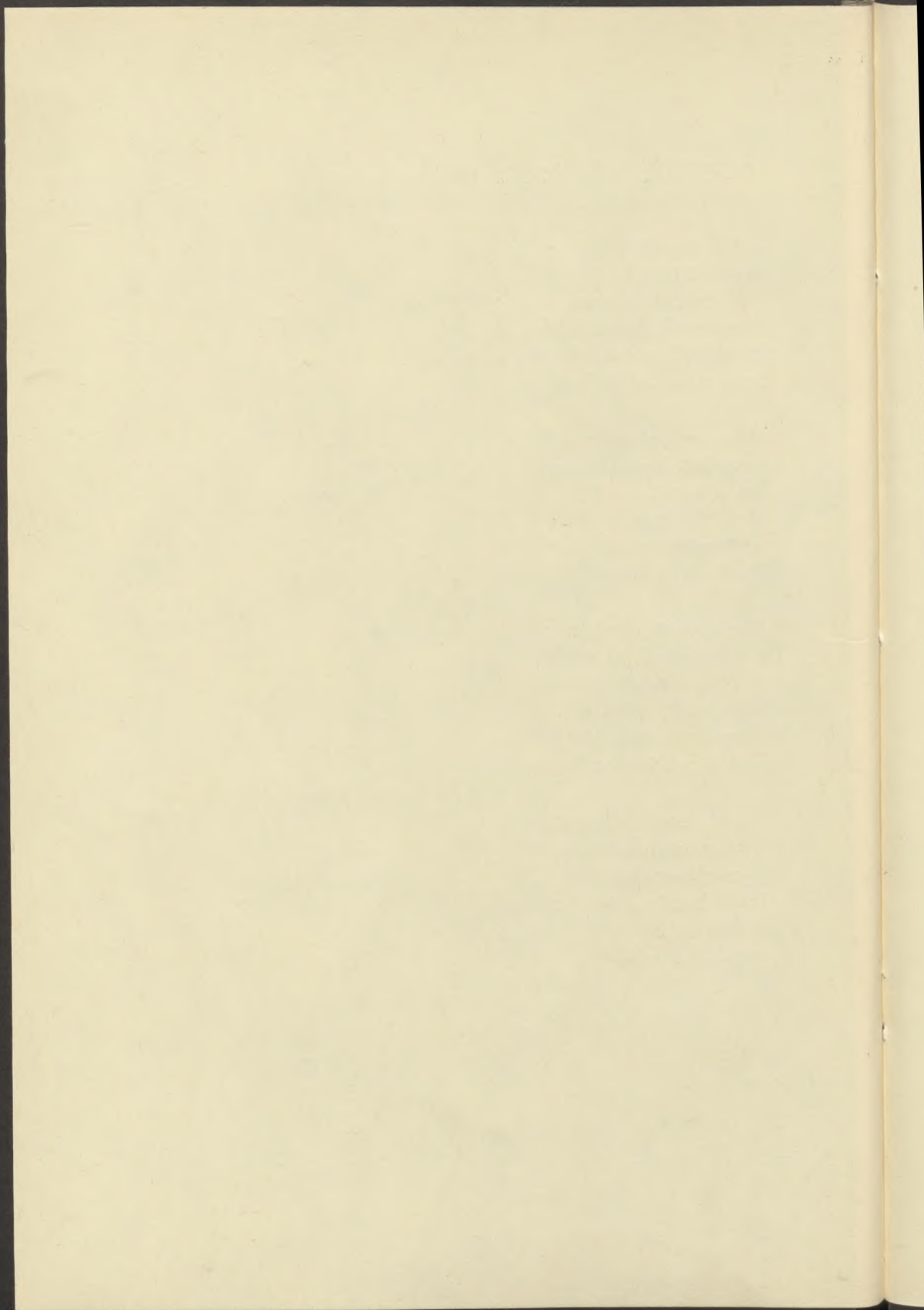
GYERTEK, ÉNEKELJÜNK !

Léket kapott a hajó,
senki élő és haló
nem menekül innen !
Asszonyok, kár értetek,
gömbölyű szép térdetek
reszket a szál ingben.

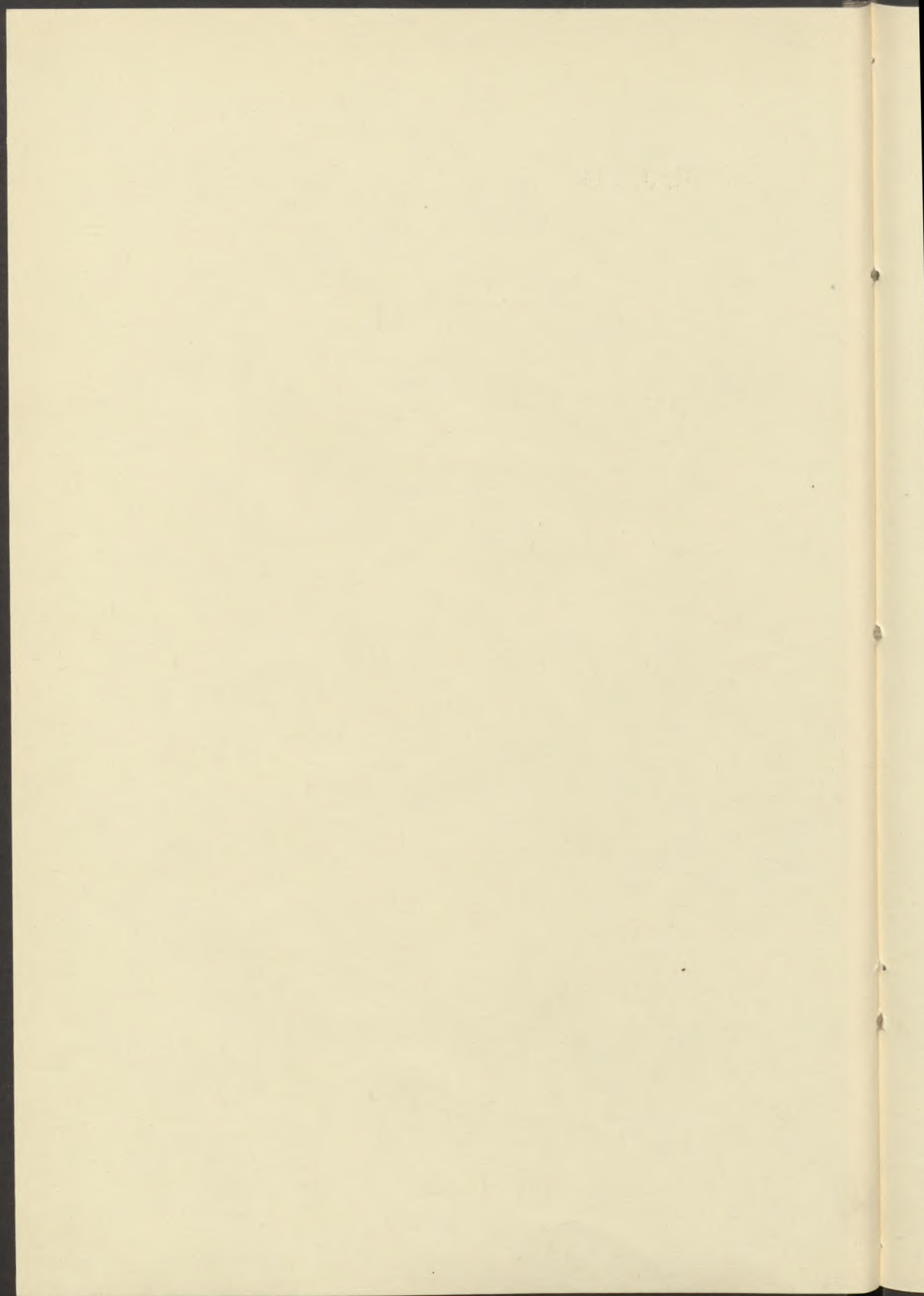
Hol a hajónk árboca ?
hova lett kormányosa ?
hol a kapitánya ?
Most dobta el a sötét
fergetegbe szócsövét.
Most ugrik utána.

Már ezentúl a vihar
a parancsnok. Ő rivall
szörnyű szócsövébe.
Idegyertek, mind ide,
akinek van még hite !
Tört árboc tövébe !

A vad tenger elkapott
minden mentőcsónakot !
Gyertek, énekeljünk !
Testünk már a tengeré,
énekszóval ég felé
menekül a lelkünk !

INTERMEZZO

AZ AJTÓ

Mint amikor rózsalevél belebben,
úgy jössz be. A kilincs se sír kezekben.
Minden, ami csak jó az ég alatt,
bejött most. És minden rossz kintmaradt.

Csendes szobánkba én is csendesebben
nyitok be. Rózsalevél, meg ne rebbenj.
Az ajtót úgy teszem be, hogy ne félj:
kicsuktam a vihart, rózsalevél.

De egyikünk kezétől (jaj, kié lesz?)
a halk ajtó berobban egy napon
és egyikünk beront dúltan, vakon.

Zárná az ajtót, de bénulva áll,
kiáltana, de elfúl. És a széles
ajtónyílást betölti a halál.

A SÍRON TÚL

A síron túl nem lesz parádé,
de meglásd, felragyognak ott
szelíd szemek. Szelíd kutyáké,
kiket kezünk cirógatott.

Legyecske, mellyel bíbelődtünk,
mikor rugdalta a vizet,
hálás legyecske száll előttünk
s a szárnya szép zenét zizeg.

És bámulunk forgó üvegbe,
mely megmutatja életünket
s mikor a képek mind letűntek,

szemünk a zöld sírdombra lát,
melyen szivárványszárnyu lepke
csókolja a vadrózsafát.

SZALMÁSSZEKEREK

THE END

SZALMÁSSZEKEREK

Láttam én őket, még mint kisgyerek,
már akkor útban voltak ők szegények,
azóta mindig mennek, mendegélnek,
szegény nyöszörgő szalmásszekerek.

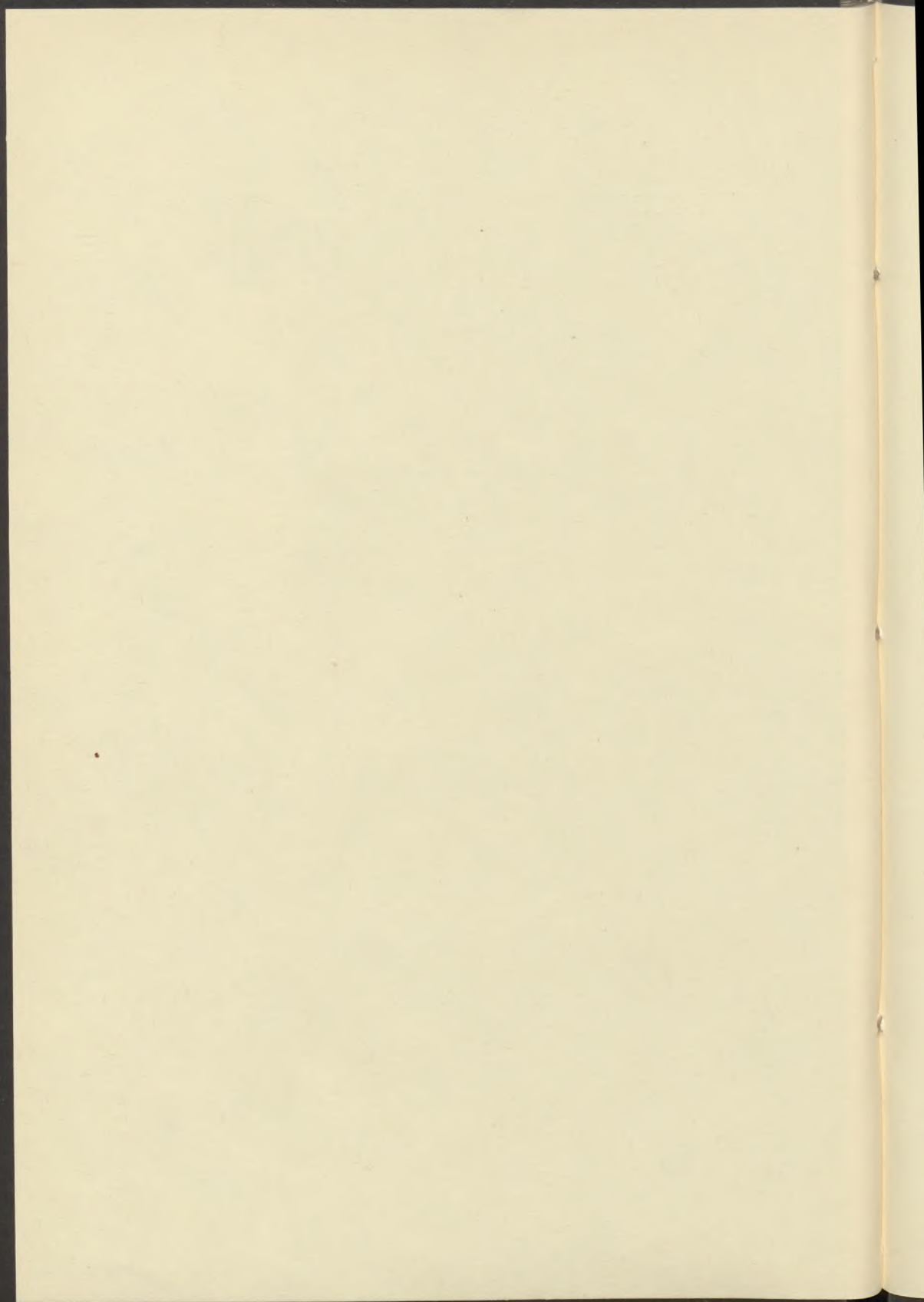
Hogy roskadoznak és hogy vánszorognak !
és megpihenni nem szabad nekik.
Szegények, mindig, mindig menni fognak
és terhüket soha le nem vetik.
A terhük : szalma. Magtalan üresség.
Ha elhullatják, nem nyúl érte kéz,
varjak se szállnak rá, hogy csipegessék.
Másnak üresség, de nekik nehéz.
Elátkozottak ők, terhük : a semmi.
a sorsuk : menni. Mindig menni, menni.

Jó a gebének. a gebe kidől,
szabadul a szalmától, meg a hámtól,
meg a kocsis vad ütlegeitől,
az élettől, mely vele sose bánt jól.
Jó a kocsisnak a magas bakon :
ő is csak egy emberéletre ült fel
és láblógázva, kacskaringós fűttyel
dülöng a kacskaringós útakon.
És ha elunta, hát lefordul szépen
és vége. Pár szál szalma a kezében,
a többbit a szekér viszi tovább
és uj kocsis csapkodja már lovát.

De a szekér, ha feldül is s a szalmát
árokba ontja, felegyengetik
és visszadobják rá szalmája halmát
és menni, menni, menni kell nekik.

Mennek szegények, mennek szakadatlan,
tovább, tovább, dülöngve, megrogyón.
Mennek magukban és mennek csapatban,
le a lejtőn, fel a kapaszkodón.
Mennek, döcögnek, porfelhőbe fúlnak,
dagadó sárban vonszolják maguk,
hajnalban, este rózsaszínbe gyúlnak,
fehér holdfényen nagy fehér batyuk.
Vetés közt úsznak, fordulnak, letérnek,
alattuk nyög a föld, a híd ropog,
jobbra, vagy balra, mindegy a szekérnek,
mert végtelen az út, meg a robot.
Lovak kidőlnek, kocsisok lebuknak,
ember is, ló is mindig akad új,
ki őket hajtsa, húzza a nagy útnak,
éjjel és nappal, ha esik, ha fúj.
Nehéz a terhük és nehéz az átok,
nyög a kerék és sír és kesereg,
végigsírják az utat, a világot
szegény bolyongó szalmásszekerek.

FALUSIAK

VÁSÁROSOK

Vásárról igyekvő
hosszú kocsisor.
Jobbról fú a szellő,
balra dül a por.

Balra leng a tarka
parasztkeszkenő,
meg a gebe farka,
minden lebbenő.

A füst balra válik,
balra száll a szó,
balra néz egy szálíg
a száz utazó.

Száz a baja, búja,
százfélét beszél,
fujja őket, fujja
az egyféle szél.

GAZDAG EMBER ERDEJE

Gazdag ember erdejében
kékszínű a falevél,
kék elülről, kék belülről,
éppen arra oly kevély.
Gazdag ember erdejében
csupa bankó csüng a fán,
öreg bankó, fiabankó,
csak az Isten tudja, hány.

Gazdag ember erdejében
nem dalolgat a rigó,
csak a lombok duruzsolják :
„milliószor millió !“
És sóhajtoz és nyög és sír
vérszagú, izgága szél.
Gazdag ember erdejében
csak a gazdag ember él.

Hárászkendő a nyakában,
jár a szeme szerteszét,
félrehajtja a falombot
és hallgatja a neszét.
Nézi, nézi a gyümölcsöt,
amit a lomb rejteget:
dült szemű és tátott szájú
halott emberfejeket.

EGY LÁNY MEGY A GÁTON

Egy lány megy a gáton, a csípője rengő,
fehér ruha rajta és piros fejkendő.

Pirostetejű ház amott, túl a gáton,
a pirosfehér lány odamegy, úgy látom.

Piros a házfedél és fehér a házfal,
ez a lány egyformán öltözik a házzal.

Ez a lány szereti csendes házatáját.
felveszi magára a kis ház ruháját.

TEMETÉS

Koporsó után ment a kis falu népe,
vitte négy szál ember, vitte lassan lépve.

Ott ahol a kőszent áll a pásztorbottal,
egy nyalka legény jött szembe a halottal.

A halott felült és ráköszönt: „ Jóestét ! ”
A legényt megölte, szegényt, az ijedtség.

Kivették az élő, betették a holtat
és a koporsóval tovább bandukoltak.

LÁNYOK ÉS LIBÁK

Úszkálnak a Berettyón a libák,
szoknyát emelve vízbe szállnak értük
a lányok. Villog és ragyog a térdük.
Ó, szép világ! Ragyogó szép világ!

Libák és lányok, lányok és libák.
Szép ez mindig, de legszebb áradáskor:
feljebb szökik a szoknya is, mint máskor.
Ó, szép világ! Ragyogó szép világ!

Jönnek, ragyognak. Lányok és libák.
És azután is még, hogy hazamentem,
ragyognak a szívemben, a szememben.
Ó szép világ! Ragyogó szép világ!

HOSSZÚ ESŐ

Esőt hozott az ujhold,
hosszantartó esőt.
Megázik a lesujkolt
homok a ház előtt.

Megázik a viharvert
tetőn a wasmadár.
Megázik a kihalt kert,
mely azt se bánja már.

A hernyóette torzsák,
a szárukon hagyott
uborkák, őszi morzsák
most jól megáznak ott.

Megázik a sárga pázsit,
a lángpiros lugas,
a földje is megázik,
mert mindenütt lyukas.

Megázik jól a héten
a vicsorgó, fehér
ebkoponya a réten,
meg az ördögszekér.

Megázik távozóban
a fecskekarakaván,
a kígyó a bozótban,
sötét holló a fán.

Meg a tárt karral esdő,
kitağadott rokon:
szegény madárijesztő
a friss szántásokon.

Megáznak a falunkban
az ujjongó libák,
a csendben, életuntan
pityergő kalibák.

Megázik a galambdúc,
meg az alázatos
kis füst, amely alant húz,
az ember rátapos.

Megázik újra s újra
a tócsa meg a sár,
a sürgőnypózna hurja
s aki alatta jár.

Megázik a folyó is,
a hal, mely benn csapong,
az egész földgolyóbis
és föld alatt a csont.

Megázik a leszálló,
magát benedvező,
nagy, sűrű, szürke háló:
megázik az eső.

És a lebuja mostan
megázik a torok.
Füstfelleg a magosban,
piros eső csorog.

És ázik a menyecske
bús arca ezalatt,
ki a szobában este
megint árván maradt.

AZ AKÁCFA HALÁLA

Tóték alatt, az aljban
kidöntik az akácot,
mely legmesszebbre látszott.
Kérdeztem, hogy mi baj van,
szegény fa mért lakol?
hibás-e valahol?
És szívemet ütötte
a favágók szava:
kútgémnek kell a fa.

Tavasza van körülötte,
sugárzik rá az ég,
száz évig állna még
lombot, virágot ontva
és zengetné naponta
a legszebb madarat.
De mostan persze, persze,
tövére csap a fejsze
és csak a csonk marad.
Ledöntött, összerugdalt
sugarát elviszik,
itatja majd az udvart
s ő maga nem iszik.
Robotban elgyötörve
néz le a kútgödörbe,
nyöszörgős, görbe, rút,
aszott, fekete rúd.

Jaj, régi, régi bánat,
hogy dőlni kell a fának,
hogy ég felé mutatni,
lombot, virágot adni,
dalolni nem elég.
Konyhára hasznót úgy hoz,
ha odaáll a kúthoz,
vagy üst alatt elég.
Végzet sikolt belőle,
mikor recsegve dől le.

A TESTŐR

Itt nyugszik ő, sok bécsi hölgy
szerelme. Költő, dalia.
Királynénk, szép Terézia
testőre, Bessenyei György.

Itt nyugszik ő, Bakonszegen.
Nem Bécsben és nem egyebütt.
Lovával együvé feküdt,
kifent bajusszal, délcegen.

Kalandozott és megpihent.
A lármás, fényes Bécs után
ölébe vette őt puhán
a csend. A bakonszegi csend.

Én nem a testőrt tisztellem,
hanem azt, aki hazatért,
otthagya minden csatatért.
És állt a parton dísztelen.

A zöld Berettyót látta itt,
a borzas fákat, bokrokat,
miután látta már sokat
a szép királyné vállait.

Últ csendben a tornác zugán
és nézte a bukó napot.
Aztán a toll után kapott,
utolsó szalmaszál után.

Bizony utolsó szalmaszál,
bizony fuldoklik, aki él.
De aki több a többinél,
e szalmaszállal partra száll.

ALKU

A mérnök plajbásszal kocog a körmén,
az ügyvéd hátradől, vár. Ravasz örmény.

Az asztal sarkán ott ül a vevő,
csizmája orrát nézi. Feje fő.

Ott áll a pepitanadrágos ember,
ezé a föld. A vevőt tartja szemmel.

Itt földet adnak, vesznek, lámpafénynél.
A vevő még habozik. Most van éjfél.

És kint az éjben, túl alkun, peren
a föld azalatt alszik és terem.

VINCE

Hajnalban a kislépcsőn vitte fel
a fát. Felhördült. A fagyott rögökre
hanyattesett. A kőlépcsőn csörögve
ömlött el az aprófa. Kődlepel

borul rá. Pirkad lassan. Most megy el
a csürhe. De a felbúgó túlókra
nem hallgat ő már. Elaludt örökre.
Ezentúl ő már mindig ünnepel.

Rikácsol a kakas. Kőd nyomja lomhán
az udvart. Már tüzet csíhol a konyhán
a szolgáló csoszogva és köhögve.

A kéményen kis füst ered, kanyargó.
Kinyílik a lépcső felett az ajtó
és jéghideg sikoly sivít a ködbe.

A CSŐSZ

A gerendára kötelet vetett,
aztán lejött a csősz. Bement a házba.
Elébe állt az asszony és gyalázta.
A csősz fellökte. Még ilyet se tett.

Kocsmába ment hetykén. „Bort ide, hé!”
A molnár füstöt fújt rá, tréfaképpen.
Ő kést rántott, először életében.
Mindenki elképpedt. Mi bujt belé?

Ivott, ivott. Kinyílt a borvirág
az orrán. Szidta a zsidót, a rossz bort,
a jegyzőt és a törvényt. „Csitt, te, hallgass!”

— sugták. Nevetett. A kötélre gondolt,
mely a padláson várja. Ő hatalmas!
Hatalmasabb, mint az egész világ!

CSENDELET

A temetőre hold süt bús mosollyal.
Szomszédosak a bíró meg a tolvaj.

Aki ítelt, aki lopott,
ítélet, bűn porrá kopott.

FALUSIAK

A sóhajotok hova leng el ?
ó, kis falu népe, mi fáj ?
Ne fájjon a távoli tenger,
ne fájjon a távoli táj.
Ó, kis falu népe, ne fájjon,
hogy Párizsig oly nagy az út
és elrohan itt a lapályon
a gyorsvonat és tovazúg.

Nem csillan a tenger elétek,
de tenger a hajnal, az est
és tenger az emberi lélek
és tenger az emberi test.
És mekkora gerjedelemmel
hullámszik a végtelen ár !
Ember, csüggeteg ember,
e tengert láttad e már ?

A róna unalma ne fájjon,
az egyvonalú horizont :
hegy nő fel a síma lapályon,
az égboltnak nekiront.
Ember, csüggeteg ember,
kit untat a síma határ,
e csúcsot láttad-e szemmel ?
Megjártad-e valaha már ?

Közel van, hidd el, a távol,
nem kell se vonat, se hajó,
mind ittvan az, amire vágyol,
mind ami csodálni való.
Gondold csak el otthon, a sutban,
ahonnan a vágy kiragad :
voltál-e már a faludban ?
És láttad-e már magadat ?

EGY KIS HÁZBAN NÉGYEN

Page 100

LETTER TO THE EDITOR

BETLEHEMESEK

Már várjuk őket, ahogy besötétül.
Karácsony el nem múlhatik enélkül.

És kezdik is már gyenge cérnahanggal,
fujják, fujják az ablakunk alatt
a betlehemes dalt: „Mennyből az angyal...”
Megostromolják a vén házfalat.

Látatlanul is rájukismerek:
ez Vince, a kis tehenészgyerek,
az meg Virág, az a vékonyka szoprán,
a szomszédék kislánya, libapásztor,
az a rekedt hang, az meg a kis Orbán,
almalopáson kaptuk rajta párszor.

Ezek mind félve tisztelik a házat,
hanem most minket száll meg az alázat.
Mert most, e misztikus estén, esengő
kis hangjuk úgy cseng, mint templomi csengő.
Ma este mind elveszti a nevét
és törpe kis személyisége megnő
és pusztul az, aki ellene vét:
a Gyermek énekel kint, a Jövendő!

SÖTÉTSÉG

Az ember most arasznyira se lát,
vastag sötétség ül a szemre, kinzón.

Jövök hazafelé, a kerten át,
magamfaragta bottal, mint Robinzon.

A ház előtt meghökölök. Mi ez ?
Semerre semmi fény és semmi nesz.
Sötét a ház. Megyek, megkerülöm,
megnézek minden ablakot külön,
de mindenütt sötétség.

Uramisten,
a sötétség, ez az alattomos,
hideg tenger, mely mindent egybemos,
betört a házba, míg nem voltam itten.
Sötéten, titkos réseken becsorgott,
mindent elöntött.

És ő bent rekedt.
Ő bent van ! Issza a fekete kortyot,
fuldoklik a rozsdás vasrács megett.

Hamar ! hamar ! sietek a sötét
folyosón, hogy megmentsem életét !

ELSŐ HÓ

Sűrű pelyhekben kezdett esni tegnap,
azóta folytonfolyvást hull a hó.
A kert, a széles udvar tiszta tejhab,
hullámos friss, harapni volna jó.
Földig hajolnak a fehér tehertől
a bokrok és a boglya szinte eldől
és minden élő élet hó alá hal.

És hull a hó és gyűl és tömörül
és semmi lábnyom nincs a ház körül,
mely összekötné a külső világgal.
Olyan a ház most, mint a hóbefűtta,
világtól elzárt kastély a mesében.

Tíz óra tájt a lány lement a kútra,
nyomát a hó megint belepte szépen.

Úgy dél felé elállt a hóesés
és akkor a mély csendben, a mesés
fehér özönben felbukkant a postás
— nagy, idegen, barbár feketeség —
s a hóba vágta nagy csizmája rozsdás
nyomát.

Agyontiporta a mesét.

NAGYAPÁM

Nagyapámé, akit sose láttani,
az övé volt ez a csendes, ódon,
nádtetős ház, hol most meghuzódom,
miután volt már sokféle sátram.
Ő mondta, a monda úgy regél,
mély hangjában bibliai zengés:
„Ez a hajlék addig lesz szerencsés,
amíg rajta lesz a nádfedél”.

Ittvagyok most, jó messze a lármás
várostól és mind messzebbre tőle.
Fölöttem a nagyapai áldás,
nagyapai bölcsesség tetője.
Ittvagyok és várom a szerencsét,
ha ugyan még van számomra mentség
és az öregúrra gondolok.
Úgy szeretnék most arcába lesni,
de az arckép hívságos dolog,
ő utána nem maradt ilyesmi.

Sose láttam őt és képemása
nem maradt rám, se kezevonása,
egy sor írás . . . De ezt a kezet,
szerzőjéül ezt vallja a százszor
maradandóbb szép kettős akác-sor,
mely a temető felé vezet.

ITTMARADTUNK

Tovább akartunk menni. Én a tengert
ígértem és Párist, nem a falut.
Tovább akartunk menni: Nehezen telt
a tél. Minden fényesség ránkaludt.
De a tavasz mégis csak ittmarasztal.
Vígasztal és marasztal.

Mert tavasszal,
mikor a kert még téli színt mutat,
kidugták édes-kedves arcukat
az árvácskáink. Tarka-barka bollyal,
fehér, kék, sárga, rózsaszín mosollyal
a kis kerek szigetjüket belepték.
Libegtek és lobogtak, mint a lepkék.

És akkor a virágfejek között
kidugta a fejét, talpraszökött
egy kicsi kislány. Göndörszőke, kedves.
Szakasztott másod. Kis köténye repdes
a szélben. És illeg-forog közepen.
És csöpp kezével simogatja szépen
a nevető árvácska-fejeket.
És a nevető égre felnevet.

A PARTON

A folyóvíz úgy vonz magához engem,
mint a felhőt és mint a madarat.
Itt szoktam állni a fűzfák alatt,
a víz felett, halálos őszi csendben
és odalent fordítva ringatóznak
a fűzfák, meg a bokrok, meg a csónak.
Kár, kár nekem a partról hazajárnom,
a fordított fűz volna jó irányom,
egy szebb világba lépnék gondtalan,
ahol mindennek fordítottja van.

BOCSÁSS MEG

A szemedet, mely mindig odafordul,
hol én vagyok és kelni, bukni lát
és el nem unja nézni ezt a zordul
szövődő, egyhangú tragédiát,

a szemedet, mely az imént is, este,
mikor kigördült velem a vonat,
tünőben is még arcomat kereste
és nézte, nézte imbolygásomat,

a szemedet távolból, gondolatban
megcsókolom és köszönöm neked,
hogy a szemed engem néz szakadatlan,
hét éve már, hogy néz, néz, nézeget.

Még éjjel is, ha alszol már, az álmok
kódében is ott ring bús homlokom.
Bocsáss meg, hogy mindig elébed állok
s előled a világot elfogom.

INNEN IS ELMEGYEK

Elmúlnak egyszer itt is az idillek,
a délibáb is, mely csillogva illeg
és hirtelen üres lesz a határ.
Eszembe jut majd, hogy jó volna menni,
hogy annyi szépség van még, ó de mennyi!
hogy a világ minden kalandja vár.

Eszembe jut majd, hogy kár volna értem,
falusi ember nem vagyok biz én.
Eszembe jut, hogy túlsokáig éltem
az egyszerűség kenyerén, vizén.
Eszembe jut: a fecskék, fent kavargók,
nem az ácsorgó fák a boldogok,
a fecskék, darvak, vándorok, csavargók.
S a szívem, mint felnyergelt ló, dobog.
Dobog és visz már és nincs maradásom,
megláttni vágyom a Bűn Városát.
És a falu sóhajtva elbocsát.

Ide, a körtefa alá elásom
magamfaragta Robinzon-botom.
Hogy meglegyen, ha keresni fogom.

ESTE A HÁZ ELŐTT

Az üveges folyosón lámpa égett.
Beleskelődtem és őt láttam ott.
Petróleumláng mellett olvasott.
Megálltam. Néztem, néztem ezt a képet.
Könyv volt előtte, bús boltív felette,
egyedül ült, kendőbe burkolózva.
Bodros haját a fény megszőkitette,
a két keze két halvány tearózsa.
Az arca is halványabb a szokottnál,
a láng körül egy lepke körözött.
Nem is gondolta, hogy valaki ott áll,
kint a sötétben, két akác között.

Koromsötét volt. Ég, föld fekete.
Szekérzörej se törte meg a csendet.
És láttam, hogy borús tekintete
lesiklik a betűkről. Elmerengett.
Nem a könyvön járt gondolata, máshol.
Szomorú volt, csüggedt, mint aki gyászol.
Mint, aki özvegy. Az én özvegyem.
De akkor hol vagyok én ? Jaj nekem.

Olyan közel volt, mégis messze, messze,
a szemei sötétek és nagyok.
Oly messze látszott minden, multba veszve.
Úgy éreztem, hogy kísértet vagyok,
ki visszajár, benéz. Nem látja senki
s a küszöböt nem lépi soha át.
Pedig szeretne csendesen bemenni,
hogy megcsókolja asszonya haját.

FALUSI TEMETŐ

A temető csupa sírás,
csupa zokogó felírás,
a nevek mind ismerősök,
kétszáz év előtti ősök.

Van, aki siratja atyját,
amoda meg őt siratják,
azt meg, aki sír miatta,
másik sirató siratja.

Ez a négyszög itt előtttem
ökönyállal teleszötten,
ez a négyszög lesz a helyem,
arra vár csak, hogy benyeljen.

Vesztőhely ez itt. Ijesztő,
gyilkolásra szánt sülyesztő.
Rákerülök akaratlan
és megindul majd alattam.

Vesztőhelyét látogatja
a vesztőhely áldozatja.
Itt a vérpad, hol a hóhér?
Még elenged, majd utólér.

Megyek innen, mire várjak?
Lengő szürke őszi szálak
elmenőben megragadnak.
Zsinegei a vérpadnak,

A KUTYÁM

A kutyám
halkan lépked lépteim után.
Hőt, fagyot
boldogan tűr értem, nem hagy ott.
Szél ha tombol,
jég ha ver: nem veri el nyomomból.
Ő azért van, hogy kíséren engem,
négy év óta kísér, mint az árnyék.
Ha nem volna, idegenül állnék
a mezőn, a kék-zöld végtelenben.
Hátranézek, ottvan. Mindig ottvan.
Jön utánam halkan és nyugodtan.

Nem nemes faj, korcs eb ivadéka,
a hűsége minden érdeme,
meg hogy úgy néz a szemembe néha,
mintha mindent, mindent értene.
Le-lehajlok, hogy megsímogassam,
ő hátára fordul erre lassan
és ott érzem ujjaim hegyén
dobogó kis szívét. Ó, szegény.

Néha aztán — vannak külön utak —
otthon kell őt hagynom, ez a sorsa.
Ekkor ő, mint akit szívenszúrtak,
leroskad a kapunál a porba.
Ott találom, mikor visszatérek,
akkor tér meg őbelé a lélek.

Ó hogy megörül,
ha megérkezem!
Hogy ugrál körül!
Nyálná a kezem.
Kaputól az ajtóig követ,
ott megáll és hűség és remény
csillog a szemén:
hátha, hátha beljebb is jöhet?

A bundája ázott, talpa nedves,
de oly szépen néz rám. Jöjj be, kedves.
Jöjj be, ha ez neked gyönyörűség.
Ne csalódjék a Remény, a Hűség.

KISKUTYÁM HALÁLA

Kiskutyám, hogy vergődtél az ólban,
már bomlottan félig. De ha szóltam,
megismertél. És vártad és kérted,
hogyan segítek. Nem tettem meg érted.

És reggelre a halál megváltott
és rámhagytál egy bús tanulságot:
annak szabad csak nagyon szeretni,
aki ölni is tud és temetni.

Kapuban már nem várnak, vigyáznak.
Üdvözte jött elém a háznak,
ha te jöttél. Lelke és hűsége
és szerelme. Most már vége, vége.

Gyanakodva fordulok be, fázva
a közömbös, néma, hűtlen házba.
És az ajtót lassabban teszem be.
Ha bejönnél, az jutott eszembe.

Kiskutyám, hogy sajnáltalak, látod,
hogyan oly letről nézed a világot.
De azóta te vagy magasabban.
Nagyranőttél. Mert én hiszek abban.

Szabadultál a furcsa hüvelyből,
nagy hűséged a kis kutyafejből.
Bejöhetsz az ajtón, elkisérhetsz
a kapun túl. És hozzám is érhetsz.

Kóborkutyák járnak és az éjek
oly ijesztők néha. De nem félek.
Nekem mindegy. Járom a világot
és nem félek. Csak neked kiáltok.

EGY KIS HÁZBAN NÉGYEN

Fáj nekem, fáj, hogy vaktába rombol
a Véletlen és hogy rémitő
pontossággal rombol az Idő.
Hogy gázoljak ki a fájdalomból,
ha tudom, hogy míg egy perc lerezzen,
pórujárnak annyi, annyi ezren.
Hallom én és hallja, aki jól hall,
hogy jajongnak fel, kulcsolt kezekkel!
Egy nagyváros telnék meg ezekkel,
minden percben új s új jajgatókkal.
Nagy, nagy város, ahol minden ajkat
a fájdalom rángat. És mind jajgat.

Hallom, mintha megvolna e város,
hallom ezt a bűgő, borzadályos,
halhatatlan kórust! Sose halkul,
változatlan bűg sokezer ajkrul.
És a másik város odalátszik:
némán szenvedőké ez a másik.
Még nagyobb, még szörnyűbb. Minden ajkat
legörbít a fájdalom. S mind hallgat.

Fáj nekem, hogy ennyi fájdalom van,
ennél is több a világvadonban.
Fáj nekem a szépség hervadása,
meg hogy apját a fiú elássa,
meg hogy a százévelőtti csókból,
ölelésből, langyos kis kacsókból,
remegő szűz testből mi maradt?
Pár fekete csont a föld alatt.

Egy kis házban ittlakunk mi négyen,
csupa kérdés tölti meg a házat.
Két gyereknek mit is magyarázzak ?
s egy asszonynak, aki feleségem ?
Egy kis házban ittlakunk mi négyen
és ha kérdik tőlem, hogy mi hogy van,
hogy mi hogy lesz, hogy lehetne jobban,
nem tudok mit szólni.

Szégyen, szégyen.

SZEPTEMBERI ESŐ

Megjött a várvavárt eső, de későn.
Zölden találja még nálunk a kertet,
de már a rózsák szirma rég lepergett,
hervadt levél pironkodik a lépcsőn.

Ezt az esőt, ezt várta, várta hosszan
a tikkadt kert. Most fák, füvek remélnek.
bolond jókedve lobban a levélnek.
De kert alatt Október lépte csoszsan.

Esik eső. De mért nem jött korábban,
mikor még bimbót hozhatott a töre ?
az ágak ágaskodtak volna tőle,
meg a csírák a kert forró porában.

Ilyenkor már csak áltat, már nem éltet.
Ilyenkor már jobb gyorsan hullni, halni.
Minek biztatni, szépítgetni, csalni
szegény falevelet, az elítéltet ?

Jött volna még később a langyos és bő
és elkésett eső. Mikor az élet
az őszi kertben már hullásra érett
és fű, fa tudja már, hogy minden késő.

Mikor már nem biztatja, nem itatja,
csak lesegíti halkán, mert erősebb,
a hervadt levelet a bús esőcsepp.
Lefekteti hanyatt és megsiratja.

VENDÉGEK

Előre tudtuk, hogy kopogni fognak,
hat óra tájban csakugyan kopognak.
A kályha mellől keltünk mindaketten,
te rendezkedtél, én meg kisiettem.
A hosszú folyosón, hol itt, hol ott,
a jólismert kis fényfolt villogott.
A fény a kézilámpástól eredt,
a keskeny kémleőablakon süttött be,
a rozszant, megvasalt ajtó felett.

Szempárok is csillognak körülötte,
egy orr a párás ablakhoz lapul.
A vén falépcsőn fázósan topognak
és koppanása hallik a botoknak.
Kutyák kaparják az ajtót alul.

Levettem az ajtó keresztvasát,
a görbölőt eltoltam. Hozta Isten!

Előbb a kiskutya szaladt be frissen,
utána bevonult a társaság.

Elöl a néni jött, rámnevetett.
Ő nyitja meg mindig a menetet.
Aztán az ifjú asszony. Mint a hajnal,
mint a tavasz. Ő mindig második.

Utána Pali bátyám jött be zajjal,
ő már a küszöbön tréfálkozik.
Mögötte Péter jött, a sereghajtó,
lámpással a kezében. Még utánuk
be akart jönni a nagyobb kutyájuk,
de orron csapta a csukódó ajtó.

Égő gyertyával jött a háziasszony,
mosolyt világított meg minden arcon.
Ők elfújták a lámpást. A piros láng,
mely elvezette őket ide hozzánk,
az ő kezükből a mienkbe szállt át.

Kitártuk az ajtót, beljebb kerültek,
a megszokott sorrendben. És örültek,
hogy itt vannak. Körülállták a kályhát.

SZABADBAN ÉLEK

Én a szabadban élek. Tarkahátú
domboldalon magam tapostam útat.
Engem a szél mindennap át meg átfú.
Kifútt belőlem mindent, mit kifúhat.

A fák közt élek, tisztelem a fákat.
Bíráim ők. Előttük nincs hazugság.
Ítéletükbe a szemem nem láthat,
fülem nem érti, egymás közt ha sugják.

A folyóparton élek. A folyóban
a végzet foly. Talán már indulóban,
vagy útban is van a hullám, a hab,
amit nekem meglátnom nem szabad.

ÖREG ALMAFA

Ez se hoz már több gyümölcsöt,
levelet se hajt jövőre,
jósolgatta még az ősszel,
az öreg kert öreg őre.

De mi mégis halogattuk
öreg almafánk halálát.
Mégis, mégis élni hagytuk,
bár nem vártunk tőle hálát.

Mostan aztán áprilisban
mindnyájunkat meglepett ő:
gyönyörű dús lombja bomlott,
alma is van rajta, kettő.

Csak kettő, de ez a kettő
több nekem, mint ezer alma,
több nekem, mint almaerdők
termésének sokadalma.

Több ez annál, mert hálából
hozta őket a mi meddő
almafánk. Nagy küzködéssel
született meg ez a kettő.

Hálából, hogy élni hagytuk,
nem pedig vesztegetésül
hozta ezt a két gyümölcsöt.
Hiszen ő már halni készül.

Ünneplőbe is azért bujt,
hogy illendően elköszönjön,
mielőtt szüette törzse
végignyúlik a göröngyön.

Hálából a két gyereknek,
almaarcú két gyereknek
odanyújt még két kis almát.
Tudja ő, hogy mit szeretnek.

Hadd harapják, hadd szeressék
és ha vénség és betegség
őt magát elvitte régen,
hát majd erről emlegessék.

Mosolyog a két kis alma,
öreg ágak rengve ringnak,
suttog a fa: „Ezt Gertrudnak
hoztam, ezt meg Katalinnak.”

A HARKÁLY

A harkály a beteg fák doktora.
Kopogtat a fák mellén, meg a hátán
és hallgatózik, töpreng. Furcsa látvány.
Szerszámja is van hozzá, jókora.
Most a nagy fűzfa hívta orvosául,
mert észrevette, hogy a lombja sárgul.
Megkopogtatja őt a csudadoktor,
hallgatja és sóhajtoztatja sokszor.
A baj okával máris ismerős,
de hát nem tud segíteni. Itt az Ősz.

EZÜSTKERT

A nyáron nem láttunk napot.
És jött a hideg ősz
és a bokánkba harapott.
Hideg és csepegős.
De téli tiszta reggelen,
amilyen nincsen csak kevés,
máról holnapra hirtelen
megjött a nagy meglepetés.

Ilyenkor már kopár a kert,
de most mit látok ott?
A kert, amit zúzmara vert,
ezüstté változott.
Nagy ezüst kandeláberek
a fák és szép ezüstcsokor
minden bokor s a nagy kerek
virágágy szebb mint bármikor.

Siettem érted, hívtalak.
Nézd, mint a vert ezüst!
Egy ágat kell letörni csak,
hogy egyik fát megüsd
s az egész kert zenélni kezd.
Szép ezüstkertet ad nekünk
az ég! Jutalmul adja ezt,
mert minden kertet szeretünk.

Nem is csodáltuk volna már,
ha felszáll valahol
egy szép ezüsttollú madár
s ezüsthangon dalol.
Ragyogott, szinte tükrözött
a mesekert, a csodakert
s a rengeteg ezüst között
piros szívünk ugrálva vert.

MAJD TAVASSZAL, NYÁRON

Befagyott a part mellett a csónak,
foglya lett a jégnek, meg a hónak.
Szomorú a fogság, átalussza,
szakála van jégből, meg bajussza.

Majd tavasszal, nyáron, arra várok,
mozgalmas lesz a folyó, az árok,
feléledek én is, meg a csónak,
nekivágunk ketten a folyónak.
Ledobálom a ruhám sietve,
felnyújtózom, fel a kék égekbe,
felcsapom fejemre a napot,
lánggal égő szalmakalapot !

KISGYEREKEM A TŰZBŐL MENEKÜLT

Mit tudta ő, mit tudta még,
hogy nem olyan láng az a láng,
amilyen a lámpában ég.
Hanem halálosan falánk.
Nem arra gyúlt, nem arra nőtt,
hogy jobban lássa a sarokban
a bábuját s a bábu őt.
Mit tudta ő, mi ég, mi robban.

Nem látta a rettenetet,
nem látta a piros halált.
Ugrált a láng s ő nevetett.
És a haja is lángban állt.
Égtek a függönyök, a párnák,
fején a bodros, szőke fürt
s a kiskocsi, amibe zárták.
Nevetett. És megmenekült.

Dicsértessék a Tüzek Atyja,
aki tüzet gyújt, tüzet olt
és ha akarja, égni hagyja.
Vele irgalmas célja volt.
Nem azt akarta, hogy a gyermek
megégjen, arcán semmi seb.
Hanem hogy hadd legyen szivemnek
még kedvesebb, százszorta szebb.

Kezében volt már s visszaadta
kis életét a Tüzek Atyja
és most is ittvan és kacag rám.
Fejét vállamhoz úgy szorítom,
tenyeremet rá úgy borítom,
mintha a lángot oltogatnám,
a lángot, a piros, kaján,
lobogó lángot a haján.

ÖRÖK HARAG

Az ám, a kedves szomszéd elmaradt.
Egyszer se jött át három hét alatt.

Ezentúl már, úglátszik, be se nyit.
Valamit az orrára vett. De mit?

Sziszgett a kígyó s ő hitt neki.
A másik meg a fejét törheti.

Töri fejét, töprengő, hallgatag.
Aztán beléun. Hát legyen harag!

És a közös kerítés ajtaját
beszegeznek emitt, vagy odaát.

Így válik el két ház a faluban.
A két kastély. Meg aki benne van.

A két ablaksor, egymáshoz közel,
egymás felé bús haragot lövel.

A szőnyeg, mit a lány ablakba rak,
egy-egy kiöltött nyelv. Gúny és harag.

Éjjel a gyűlölet lógatja itt
az ablakokból sárkánykarmait.

És béke nem lesz már soha, sehogy,
csak majd ha ember és ház összerog.

HARANGOZÓ VAGYOK ÉN

Harangozó vagyok én, harangot
húzok én, nagy színezüst harangot.
Isten adta nekem ezt a rangot.
A harangnak szólni kéne reggel,
perlekedni az álmos fülekkel.
Kéne bizony, de nincs, aki húzza,
testemet az álom köti gúzsba.
Harangozót még ilyet ki látott ?
Elaludni hagyná a világot.

Harangozó vagyok én, harangot
húzok én, nagy színezüst harangot.
Isten adta nekem ezt a rangot.
Már a nap a delelőt elérte,
de a harang nem kongat ebédre.
Én ilyenkor kint fekszem a parton,
mellem az égő napra tartom.
Harangozót még ilyet ki látott ?
Éhen hagyná veszni a világot.

Harangozó vagyok én, harangot
húzok én, nagy színezüst harangot.
Isten adta nekem ezt a rangot.
Nyári éjjel az ég csupa pompa,
lábujjhegyen megyek a toronyba.
Alszik minden. A színek, a hangok.
Húzom, húzom, húzom a harangot.
Hullámozva, halkán, meseszépen
zeng a tiszta hang a tiszta éjben.

OKTÓBERI REGGEL

Mi történt? Kopasz ágak közt ugat
a szél. Az éjjel öngyilkosok lettek
a levelek. Ledobták magukat.
Minden lakója minden emeletnek.

Az ember csak elámul: hova lettek?
Ott lent fekszenek holtan. Dúlt halom.
Mi történt hát, micsoda borzalom,
hogyan a halálugrásra vetemedtek?

Csak egy maradt, ott fent, a fa hegyén.
Ijeszti a mélység, társai sorsa.
Még habozik. Sápadván, borzadozva
reszket szegény, reszket szegény.

EZÜSTTOLLÚ MADÁR

Be szépek a nagy hegyek,
fagyalt-óriások !
De elkanalazzák
énelőlem mások.

Be szépek a tengerek,
de nekem csak álom.
Elszívják előlem
arany szalmaszálon.

Be szép lehet Páris is,
meztelen revű !
Nápoly ! San Francisco !
s a fucsa nevű

Titicaca tó ! De lám,
én csak ittmaradtam.
A Berettyó partján állok mozdulatlan.

A Berettyó partján, a szennyvizes árok
partján, a holt csendben mozdulatlan állok.
Ide cövekelve, át meg át szegezve,
mint az a vénséges vén cölöp, nem messze.
Sorompó volt hajdan, de nincs neki karja,
nem állít meg senkit. Csak a rétek varja
száll rá néha, néha. De az is oly vedlett
a cölöp hegyében, a Berettyó mellett.

Csak ez koronázza. Nem, nem, idejár
egy másik madár is! Szép ezüstmadár!
De ez csak nagyritkán, ő maga is ritka.
Nem tudni, merről jön, ez a titkok titka.
Egyszerre csak ittvan, mikor nem is várnád,
a cölöp hegyében csattogtatja szárnyát.
Ezüstös a tolla, ezüstös az ének,
ami torkán csendül és felcsap az égnek.
Dicséri az istent, életet, világot
és hívja a párját.

Ugye hallottátok?

A NAGY ÚT

Gondolok én arra régen már, tudod jól.
Ki kellene vonnom karomat karodból.

El kellene mennem. Neki a világnak.
Mint mikor a fecskék, darvak nekivágnak.

Fájna a vonaton — mihelyt füstje lobban —
fájna az én szívem. A hajón még jobban.

Minél messzebb mennék, annál búsabb lennék,
felrajzana minden búsító szép emlék.

Óriáskerékről, tornyok magasából,
ahová a bámész világjáró csából,

nem a várost látnám. Őrtálló oromról
nem a tengert látnám, mely alatta mormol.

Minden magaslatról, hova útam téved,
egy kicsikis falut látnék. Benne Téged.

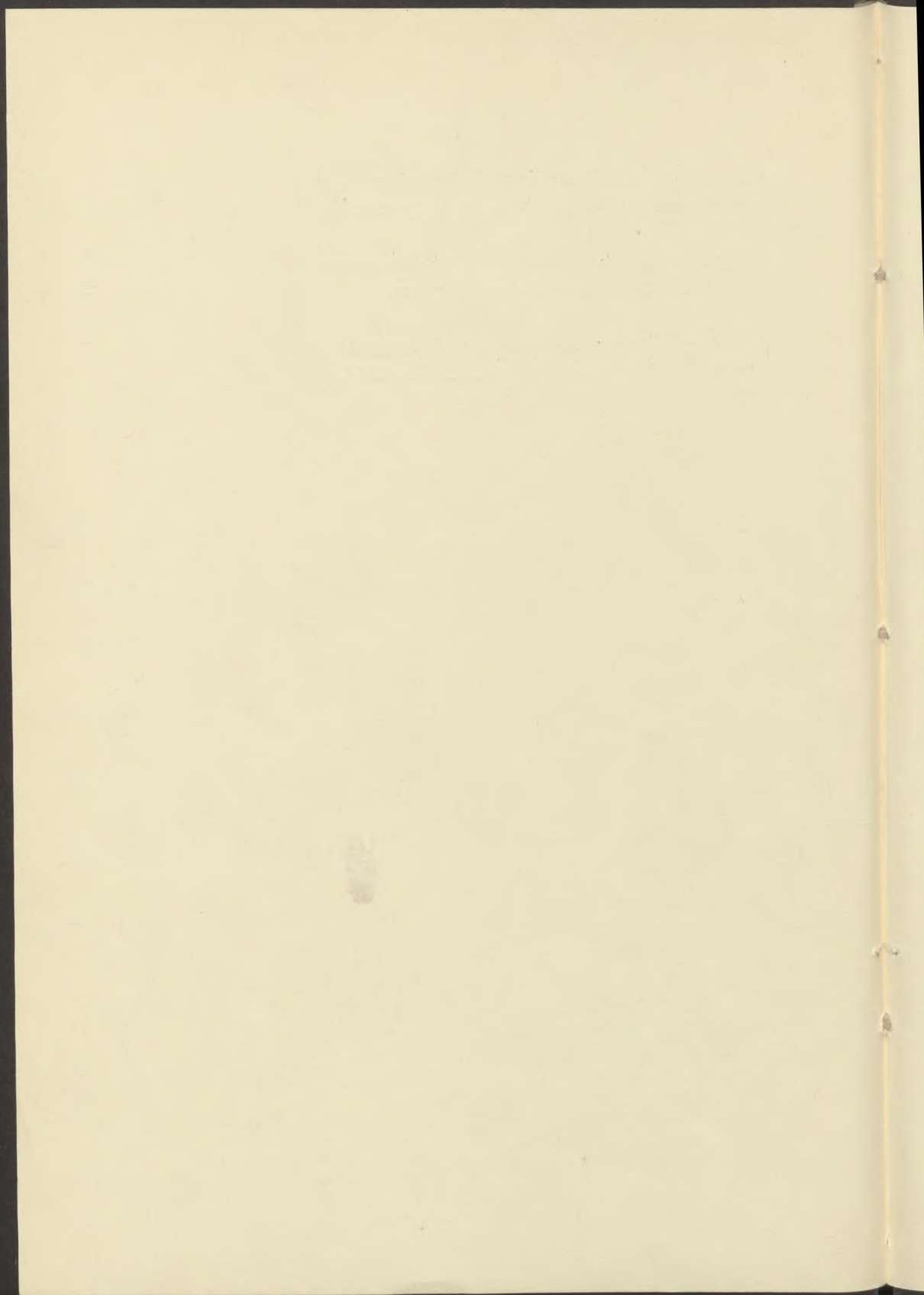
És ez a kép mindig közelebb lebegne,
minél messzebb mennék, szédítőbb egekbe.

De azért csak mennék, csak tovább, csak fájjon.
Óceánon át, száz mesebeli tájon.

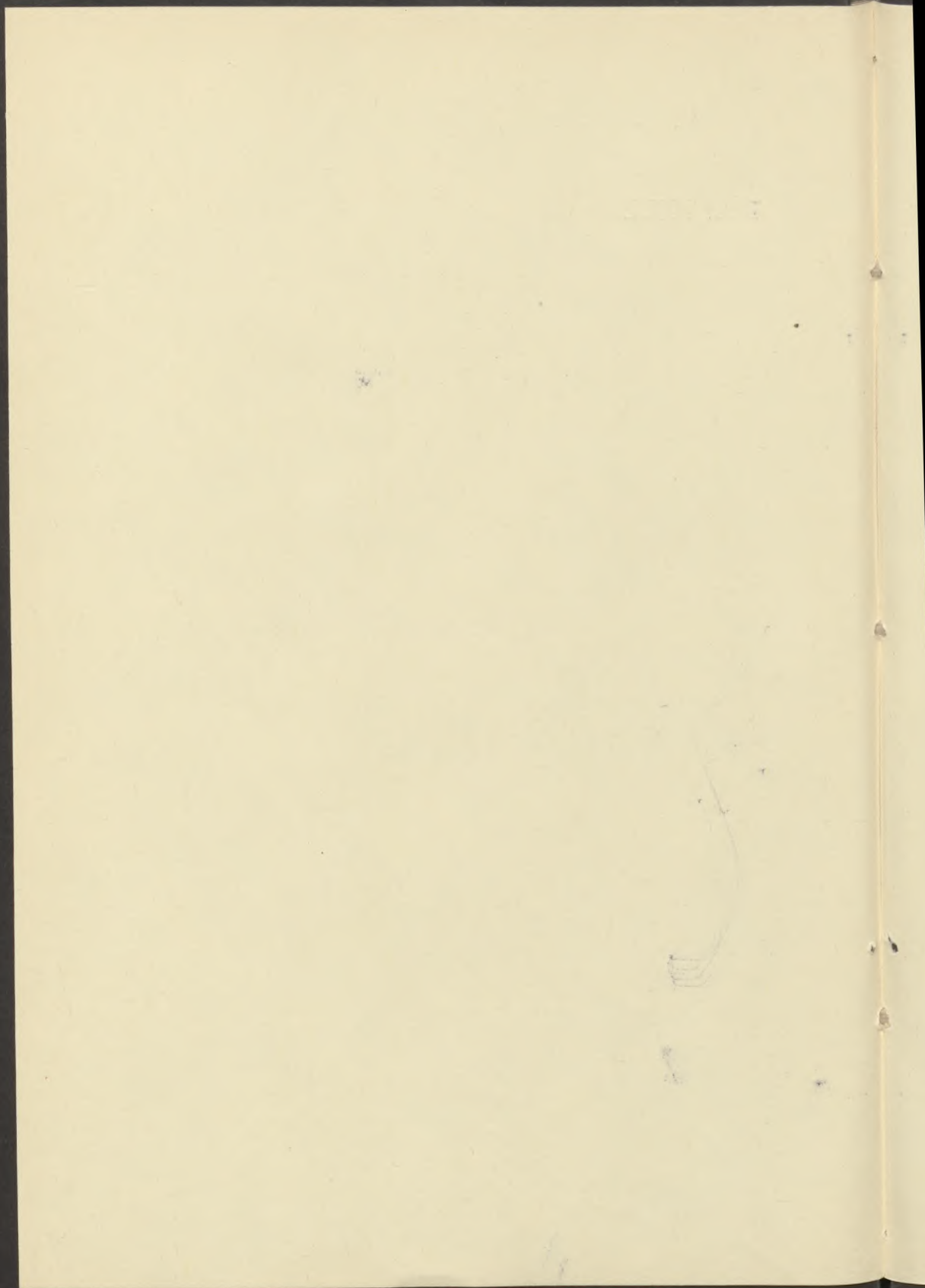
És ha már Északsark jegét is tapostam,
akkor megfordulnék. Haza, haza gyorsan!

És akkor te látnád, mért volt minden útam.
Tehozzád indultam, mikor elindultam.

Teutánad jártam nagy, nagy utak hosszát,
nem mehetek én el Tőled, csak Tehozzád.

TÊLI IDILL

TÉLI IDILL

Irén elájult. Eltévedt az erdőn.
Futkosni kezdett. Félt, otthon kikap.
Egyszerre szörnyen forró lett a nap,
zihált a melle, vert a szíve döngve,
forgott az erdő, ágat keresett,
hogyan megfogózzék benne. Elesett,
elájult.

Vékony, kékkötésű könyve
melléesett a gyantás tobozokra.
Halántékán piros lett haja bokra

Meleg szobában ébredt. Tiszta, csendes,
fenyőszagú szobában. Sok gerendát
és sok aggancsot látott. Kint a fenyves.
Az ablaksípkén gyémántfény dereng át.
A fejénél egy férfi könyököl.
Napbarnított arc. Nagy, kemény ököl.

Irén szétnézett, mint aki nem érti.
„Elájult és behoztam,” szólt a férfi.
Irén megrémült. „Jézusmária,
maga kicsoda”? „Az erdész fia.”

Csend volt. Meleg csend. Sűrű, nyugtató.
Az órainga lengett. Hullt a hó.

Irén felkelt és elpirult nyakig.
Elmondta, hogy a fürdőben lakik
és szívbeteget és nemsoká fog élni.

A szívességet megköszönte sokszor
és menni készült. Várja már a doktor
a szanatóriumban. És anéni.

A férfi nézte, nézte. És a széket
forgatta és szeme villogva kéklett.
„Apámék a szomszéd faluba mentek,
ketten vagyunk a házban. Maga szép,
oly földöntúlian szép, mint a szentek.
És meg fog halni, ha innen kilép.
Maradjon.”

Csend volt. Szívdobogtató.
Az órainga lengett. Hullt a hó.

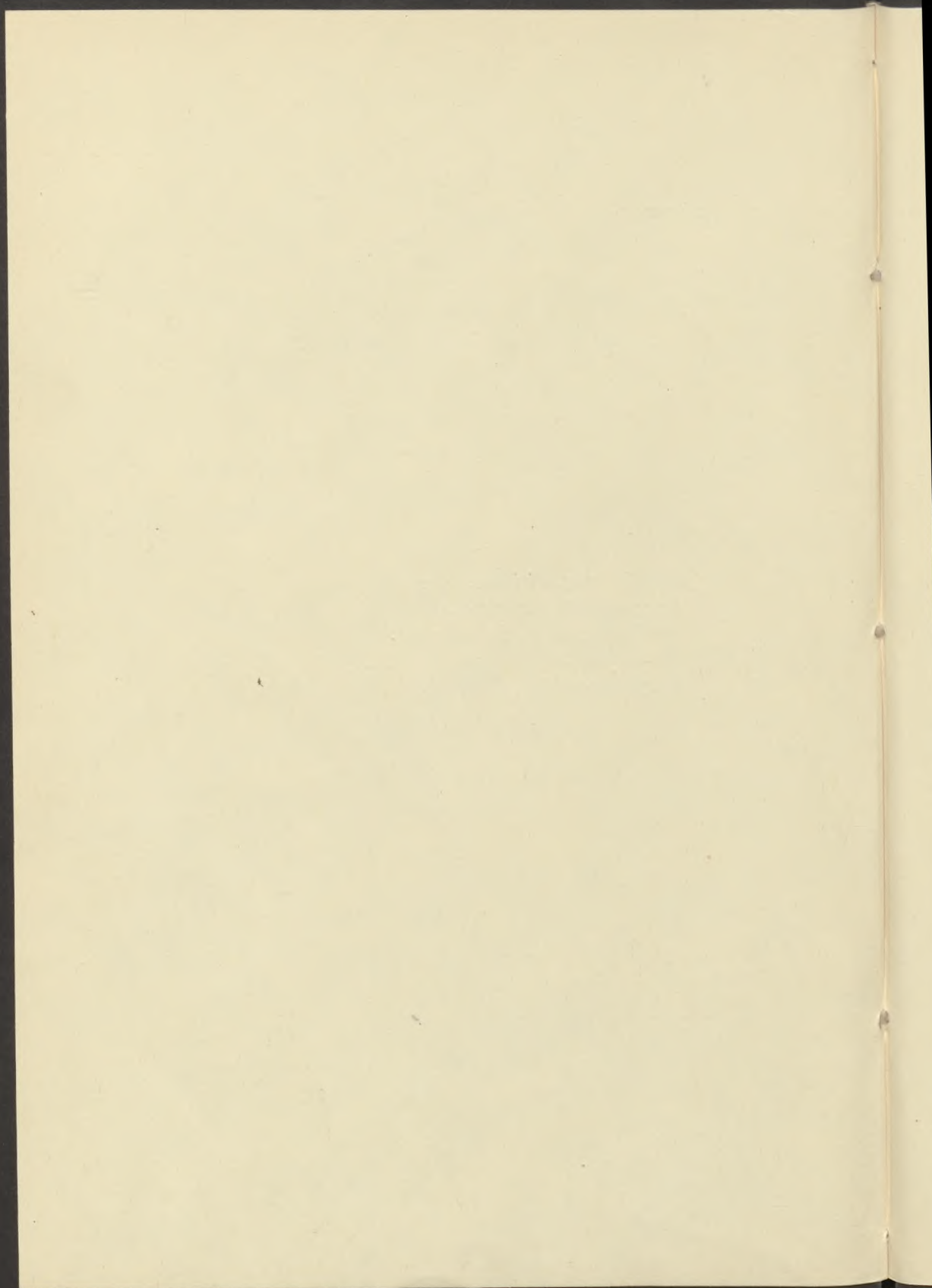
Irén reszketve hátrált. „Nem lehet!”
És messzenézett. Messze. És mosolygott.
Maga elé, soká. Mint aki boldog.
És felrezzent. Némán adott kezet.

Ajtót nyitott. Megállt a küszöbön.
Lehelethalkan sugta: „Köszönöm.”

S a fagyos úton elhangzott a lépte.

PIRIPÓCS

*Bocsáss meg, Piripócs. Szeretlek.
Könnyeimből támadt a só,
amellyel marlak. De szeretlek.
Fájón fonódik ez a szó
gúnyképeim köré, keretnek.*

ŐMÉLTÓSÁGA

Mosolyt vegyít a méltóságba
és méltóságot a mosolyba,
mint patikus a méregdrága
szert, oly kimérten adagolja
kegyességét őméltósága.

Szívélyt, szigort sohase túloz,
akár alantasára förmed,
akár tréfálgat. Súlya könnyed,
viszont a könnyedsége súlyos.
Csak az örült meri tagadni,
vagy holmi lapfirkász briganti,
vagy aki irigykedve cselt sző,
hogyan Piripócsan ő az első.

Csupán az bántja, hogy a város
poros és sáros és homályos,
sok benne a parasztszekér
és itt is, ott is véget ér.
Nem is kezdődik el seholsem,
mert Piripócs nagyon kicsi
s aki itt nagyra felviszi,
az is picurka, mint a borsszem.
Kivéve persze, persze Őt,
ki Piripócs fölébe nőtt.

Fáj látni, mikor a piros,
poros estében hazaballag.
Ekkor — pirulj el papiros! —
Őméltóságát marhaszarvak
veszik körül.

S ha meg nem ójja
a rendet a vén Dömötör,
a csorda főigazgatója,
járdára csap fel az ökör
s a méltsás úr után csatangol
és aki szembejön olyankor
s nem látja meg mögötte rögtön
az ökröt, csak a szarvakat:
azt hinné, hogy nem is az ökrön,
hanem... de nem, ezt nem szabad!

SZERKESZTŐ ÚR

Újságja van, kis hetilap,
kis rongy: „Piripócs és vidéke”.
A jelszava: rend, munka, béke!
Ki ezek ellen vét, kikap.

Lobog és bömböl a vezércikk,
mely szerkesztő úr kezeműve
s a gyászhiértől a sánta élcig
mindent ő ír, facsarva, nyűve
szegény agyát. Van rá eset,
hogyan verset is gyárt, tüzeset,
hosszút, hogy a közönyt olvassza.
De egyedül csak ő olvassa.

Mert jaj, Piripócs hangtalan
s nagyobb baj, hogy visszhangtalan.
Ki Piripócson bármi szót szól,
nem fordulnak felé az orcák
s amit az ember Piripócsról
kiált, nem hallja meg az ország.
Hát hogy csittitsa velejét
a szerkesztő? Kocsmába tér,
kezére hajtja a fejét,
amelyen nincs haj, nincs babér.
Itatják a korhely barátok,
éjfélig isznak és azontúl
s a szerkesztő úr hangja kondúl:
„Hej, Ady Endre!... magyar átok!...”
Kinevetik: „Te Ady-fajta!”

Szerkesztő úr csak ezt akarta,
Most már neki van igaza.
Szegényke nincs többé magában:
Ady Endrével megy haza
a piripócsi éjszakában.

ELADÓLÁNY

A zeneszó mint szürke lé,
úgy ömlik el mindenfelé.
Egész Piripócs benne ázik,
fuldoklik. Átkozzák a forrást,
mely ezt a zajt bugyogja folyvást.
A doktor lánya zongorázik.

Ő már régóta eladólány
és néha rossz sejtelmet érez:
úgy érzi, nem megy soha férjhez.
Ilyenkor, délutáni órán
a zongorának nekiül
és dőngeti kegyetlenül,
csak úgy rezeget belé az ablak,
Kottából játszik. És a kották
mindíg a legdivatosabbak.
De a kottát lapozni szokták
és a dolog úgy volna rendén,
hogy egy huszárhadnagy lapozná,
előkelőn raccsolna hozzá,
ő meg csak biccentgetne szendén.
De sajnos, senkifia nincsen
se idebent, se a kilincsen,
ki ellátná a szerepet.
Maga lapozgat búslakodva,
majd böszén, hogy szakad a kotta
s a billentyű belereped.

Jó atyja, piripócsi doktor,
mélán hallgatja a zenét,
a fejét félrekapja sokszor,
mintha nyakonteremtenék.
Nézi a lányát. Nézi belső,
meleg részvéttel, mint a szerző
a művét, mely nyakán maradt.
Ő meg csak játszik ezalatt,
tíz éve játszik már, de győzi.
Hangorkán zúg keze alól.

Az egyetlen, kegyetlen, ősi
unalom indulója szól.

EGY ÚR

A téren áll, a járda sarkán
egy úr és pesti lapot olvas,
búzakalászos, tarkatollas
kalapját félrecsapta nyalkán.
A fensőbbségnek egy nemével
áll útban és nemcsak szemével,
szájával is, melyet kitát,
habzsolja a politikát.

Elérvén olvasmánya végét,
a lapot összehajtja négyrét
és zsebregyűri. Mára kész.
Most a toronyórára néz.
Negyednégy. Már most mit csináljon?
Hova induljon? Meddig álljon?
Vasárnap nincsen hivatal,
szabad a jobbkez és a bal,
szabad az ember, mint madár,
de mit csináljon hát, ebadta?

A gőzöst az imént fogadta,
utána több nem jön ma már.
A könyvvel szemben undort érez,
levelet mult vasárnap írt
és elhasználta a levélhez
az utolsó darab papírt.
A kaszinóban, az ivóban
nincs senki, csak legyek csomóban.
A cimborák most alszanak.

Sétálni lusta és a nap
szinte egyenlitői hőt ont.
Negyednégy! Borzasztó időpont!
Mit is tegyen, mibe fogózzon
az ember ünnepdélután
egyfertálynégykor, Piripócsón?
Hogy üsse az időt kupán?

A toronyórát nézi renyhén,
mely képtelen időt mutat
és nézi, álmosodva enyhén,
torony felett a kék lyukat,
amelyben egy felhő se kószál
s amely olyan, mint ásitó száj,
szájürege egy óriásnak,
aki unatkozik vasárnap.
Ott áll, szemközt az óriással,
aki ráásít óriásit
s az óriásra visszaásít
egy óriási ásitással.

ÖREG HAJDÚ

Vöröszsinóros, régi szolgál.
Ajtó előtt áll, ez a dolga.
Hajlong a testes náboboknak,
kik a főispánhoz robognak.
Fogas körül segédkezik,
gyufát gyújt és sűrög serényen
s ha az urak megkérdezik:
"dohányos?" ő, így szól szerényen:
„igenis.” Erre egy törött
szivart kap, melyet zsebre tesz,
e célra egy külön rekesz
szolgál a hajduszív fölött.

A kérdés mindig ez, csak ennyi:
„dohányos?” S ő felel nekik:
„igenis.” Több szó nem esik.
Hogy mit szokott ebédre enni,
vagy hogy mióta házas ember,
mióta olvas pápaszemmel,
az unokája hogy tanul,
jól él-e, bánattalanul?
nem kérdik az urak sose.
Csupán azt, hogy dohányos-e.

Egy reggel elaludt a széken
és akkor azt álmodta János,
hogy arkangyal szállott le szépen
csodahosszú, kicsit törött
szivarral karjai között
és megkérdezte őt: „Dohányos?”

IZOMEMBER

A sportpályán győzelme biztos,
kezeből ott egymásután
repül ki a gerely, a diszkosz,
a súlygolyó, kissé sután,
de mindig eredményesen.
Legyőz mindenkit fényesen.
A publikum felé repedt cső
harsogja, hogy ő lett az első
s a publikum tapsolni kezd.
Ő olvadozva hallja ezt,
fejében száz örvényt kavar
a mámor: a nap hőse ő,
a diadalmas őserő!

Felöltözik hamar, hamar
és peckesen, mint régi hellén,
megindul. Érmei a mellén.
Felemelő látvány. Azonban,
sajnos, nem élünk Marathonban,
a lakosság nem kapja vállra
és nem szegődik senki mellé.
Tagadhatatlan, hogy a hála
csekélyebb, mint megérdemelné.

A trafikajtó tárva-nyitva,
de hasztalan keresi most,
nem látja kint a trafikost.
Tehát ő megy be a trafikba.

Ragyognak mellén a medálok,
fényükkel megtelik a fülke,
a trafikos fellelkesülve
kiáltja: „Á, á! gratulálok!”
Ő elpirul. „Ó, semmi, kérem.”
És elmeséli, hogy mi volt hát,
mihez fűződik egy-egy érem
s mint aki jól végezte dolgát,
kifordul. Fürkészőn tekint
az útvonalra, de hiába:
nem áll a patikus se kint.
Tehát bemegy a patikába.
Ott is megelőzhette híre,
mert csak ránéz a patikus,
már felkiált: „Ich gratuliere!”
Az üdvözlés, mely klasszikus,
meghatja őt. „Ó, semmi, kérem.”
És elmeséli, hogy mi volt hát,
mihez fűződik egy-egy érem.
Bekap egy mentholos cukorkát
s odébbáll. Még sok boltba megy be,
sok házba. Olykép gyűjti egybe,
csak persze egy kis lámpalázzal,
a jóleső ovációt,
mint elpotyogtatott diót
s ahogy a klub szolgája házal
tagdíjakért.

Későre jár,
mikor betoppan girbegörbe
útjáról a családi körbe,
ahol vacsora várja már
és öt gyerek ujjong neki
és hitvесе, a drága lelkek.
Ő könnyedén odaveti:
„Csak most jöhетtem. Ünnepeltek“.

NÉNIKE

Öreg asszonyság, régi fajta
és nem lehet segíteni rajta.
Feketében jár és örül,
ha sajnálják. Bús remete.
Mindíg csak a halál körül
forog az eszmemenete.
A temetőbe jár ki mindig,
ott a vasrácsnak nekidől
és sóhajok között elindít
egy könnyecskét szemeiből.
De ez a könnycsepp, ez a sóhaj,
ez őt magát gyászolja. Ó, jaj,
maholnap ő is itt pihen
és nem eszik több sárgadinnyét,
meg tejbegrízt.

Igen, igen,
a rokonok máris kivinnék,
akikre hagyatéka száll.
A hagyatéka egy rubintkő,
egy kulcsos óra, régi, mint ő,
meg egy zománcos tortatál.
Kire mit hagyjon? Nagy probléma.
A testamentom, mely a néma,
titoktartó szekrényke polcán
egy régesrégi báli foszlány
meg egy strucc toll közt szomorog,
nem mondható még véglegesnek,
azon még változások esnek.
Még úgy fordulhat a dolog,

hogy az órácska, díszdarabja,
nem a húgának jut, Ilonnak,
hanem iksznek, vagy ipszilonnak
s Ilon a tortatálat kapja.

Vizitbe csak azért megy el,
hogy lássa: ki mit érdemel.
Nagy értéket, vagy kevesebbet,
vagy semmit. Mert az is megeshet.
Beállít búsan, feketén
és megsértődik. Hazajön,
tollat fog. Arca csupa könny.
Változtat végrendeletén.

NŐK BÁLVÁNYA

Kalapja tollát szél kuszálja,
a lábánál kedvenc kutyája,
a vállán puskacső. Ez ő:
a nők bálványa.

A mező,
hol megveti lábát, a széles,
nagy birtok egyszer az övé lesz.
Még az apjáé. Kétezer
kövér hold. Büszke rá titokban.
A piripócsi csallitokban
örök probléma: kit vesz el?

Sok vénleány választja hősül.
És általában az anyák
rögtön keblükre rántanak,
ha hagyná. De azért se nősül.
Ráér. Váratja a világot.
Vadászva tölt telet, nyarat
és mosolyog rövidre vágott
kis barna bajusza alatt.
Neki mulatság, a vadásznak,
hogy mialatt nyúlat lövöldöz,
őrája hasztalan vadásznak.

Egyhez ragaszkodik: a földhöz,
amelynek jog szerint ura
s amelyen úgy tud ő megállni,
mint a ráforrasztott, parányi
mezőn az ólomfigura.

Szerencsés ő: nem kis darabka,
de kétezzer hold az alapja,
ezért áll oly szilárdan itten.
De hogyha ettől, mentsen isten,
megfosztaná egy pillanat,
felbukna. Hasra, vagy hanyatt.

SOKOLDALÚ EMBER

Sokoldalú egyén. Fogász.
De diplomára nem törekszik.
Azért kihúzza ő, ha tetszik,
a fogat is, ahogy szokás.
Találmányt őriz asztalán:
gránát, amellyel ezer ölnyi
körzetben tud pusztítani, ölni.
Senkise fél, hogy netalán
felrobban. Ő maga se fél.
Tán nem is oly nagy a veszély.
Papírlapot függeszt ki olykor:
„Egyéb elfoglaltság miatt
nem rendel!” — ez a felirat.
Ilyenkor a sportpályán sportol.
Vagyis csak rendez, lelkesít
és szócsövön ő adja tudtul
a verseny eredményeit.
Az egész sportklub tőle buzdul.
De este már műkedvelő,
gitárt pengetve lép elő,
stancákat énekel. Legelső,
mit bejelent, hogy ő a szerző.
Ha ekkor tűzilárma támad,
azt mondja: „Oppardon, bocsánat!”
És elrohan, hogy tüzet oltson.
Mert tudni kell, hogy Piripócson
ő a tűzoltófőparancsnok.

Láttam öt félrevert harangok
zúgása közt, életveszélyben.
Rogyó tetőn, tűzvészes éjben
hősiesen fecskendezett.
Bámulta a gyülekezet.
Ott is sokoldalú maradt.
A tűzoltókat dirigálta:
„Hé! hó! Ide egy sugarat!
Nem úgy! nem ott! Előre! hátra!”
Majd lekiáltott: Valaki
a műsort korrigálja ki!”
Ujból kiáltott! „Fáj megint?
Vegyen be kérem trigemint!”

GYÁSZOS HÖLGY

Találgatták nagy izgatottan,
hogyan jön-e a temetésre.
Nem, ahhoz nem lesz képe mégse,
úgy gondolták. És mégis ottvan.
Ottvan és törli a szemét,
míg zeng a kántor baritonja
s a gyászbeszéd dicsfénybe vonja
az elhunyt urhölgy érdemét.

Minden tekintet ráirányul,
a gyászos hölgyre, ki kajánul
üldözte a megboldogultat
és most krokodil-könnyet hullat.
„Nahát! — rebesgetik, — Nahát!
Eljött! Nem szégyelli magát!”

Pedig hát nincsen igazuk,
az ő fájdalma nem hazug,
őszintén sír a pletykahintő.
Senkise vesztett annyit, mint ő.
Mert könnyű a családtagoknak,
azok vigasztalódni fognak,
nekik még tartogat az élet
sok örömet, sok kellemet.
De őt, őt porba sújtja végleg
a gyász. Ő mindent eltemet.

Szegény, ő azt vesztette el,
e páratlan nemes kebel,
akinek egész életét
szentelte. Hogy mifélekép,
milyen szándékkal és hatással,
az más kérdés. Mit számít az!
Akárhogy is volt, egy igaz:
ő megható odaadással
gondoskodott az illetőről,
hogy addig is, míg beleőrül,
pokol legyen az élete.
De hát ittvan ni. Lehet-e
kifogni az ilyen személyen?
Mit kieszelt a nyomorult,
hogy a pletykák elől kitérjen:
kapta magát, megboldogult.

Hát hogy csipdesse őt agyon,
ha meghalt? most már mit tehet?
És mit remélhet? Ily nagyon
gyűlölni csak egyszer lehet.
Csak egyet gyűlölt és az elment.
Most már kit csípjén és kit rágjon,
ha elvesztette az Egyetlent?
Most már minek van a világon?

FALUVÁROS

Ez a falu várost evett,
egyszerre kapta be. Hohó,
megjárja az, aki mohó.
Most egy kicsit furcsán nevet.
Bizony, csehül van. Orra vérzik,
feje fáj, gyomra émelyeg.
Természetesen rosszul érzik
magukat benne némelyek.

Mi mindent nyelt a kis mohó!
Aszfaltot, aztán nagy csomó
lámpát, polgármesteri széket,
napilapot, vízvezetékét,
ércszobrokat, egymást előző
autókat, rangos urakat.
Csuda, hogy torkán nem akadt.

A főutcája a nyelőcső,
hol a gombóc, vagyis a város,
az óriás falat besiklott.
Ki is tárgult az utca itt-ott,
ami cseppet se volna káros,
sőt üdvös is. Más baj van itt.
Ugyanis az, hogy ez a helység
régén, mielőtt várost nyelt még,
nagyon sok bort magába szítt.
Bort, sört vegyest. Amikor aztán
gombócot is nyelt rá éhomra,
persze hogy felfordult a gyomra.

Ez a válság, ez látszik arcán.
Egyébként rendes volna, formás,
de eltorzítja meghasonlás.

Szegény falu, én értem őt.
Azt sínyleti, hogy várost evett
és túlsokat nyelt azelőtt,
szőlőlevet komlólevet.
Van aztán más baj is, igaz,
mit nem bocsáthatok meg én,
bár nem hibás. Tudniillik az,
hogy engem is lenyelt szegény.

TARTALOM

KETTEN A CSÓNAKON

Nyári kép	5.
Szerelmes köszöntés	6.
Tearózsa	7.
Ketten a csónakon	8.
Így látlak	9.
Július	10.
Tűz	11.
A szeretőm	12.
Reggel az ebédlőben	13.
Ma kedvetlen voltál	15.
Búcsúztató	16.
Novemberi dal	17.

ARANYPIROS PILLANGÓ

Aranypiros pillangó	21.
Széplány a napfényben	23.
Teréz	24.
Ballada a meztelen lányról, aki elvesztette gyöngysorát	25.
Öregúr és kisfiú	27.
Örök szerelem	29.
Kaland	31.
Lya	32.
A csresznyefa alatt	33.
Utolsó nyár	35.
A kegyetlen	36.
Óperencián túl	37.
Szép nő az ablakban	39.
A tűz menyasszonya	41.
Tavaszi	42.

GYERTEK ÉNEKELJÜNK

Virágok	47.
Üres háló	48.
Titok	49.
A költő	50.
Ég felé	51.
Vannak kísértetek	52.
A hű szolga	53.
Betűk	55.
Vándor meg a tenger	56.
Imádság	57.
Boldog föld	59.
A szájas ember	60.
Csókoljátok meg a földet	61.
Tabarin	63.
Nincs tovább	64.
Gyertek, énekeljünk!	65.

INTERMEZZO

Az ajtó	69.
A síron túl	70.

SZALMÁSSZEKEREK 73.

FALUSIAK

Vásárosok	77.
Gazdag ember erdeje	78.
Egy lány megy a gáton	79.
Temetés	80.
Lányok és libák	81.
Hosszú eső	82.
Az akácfa halála	85.
A testőr	87.

Alku	89.
Vince	90.
A csősz	91.
Csendélet	92.
Falusiak	93.

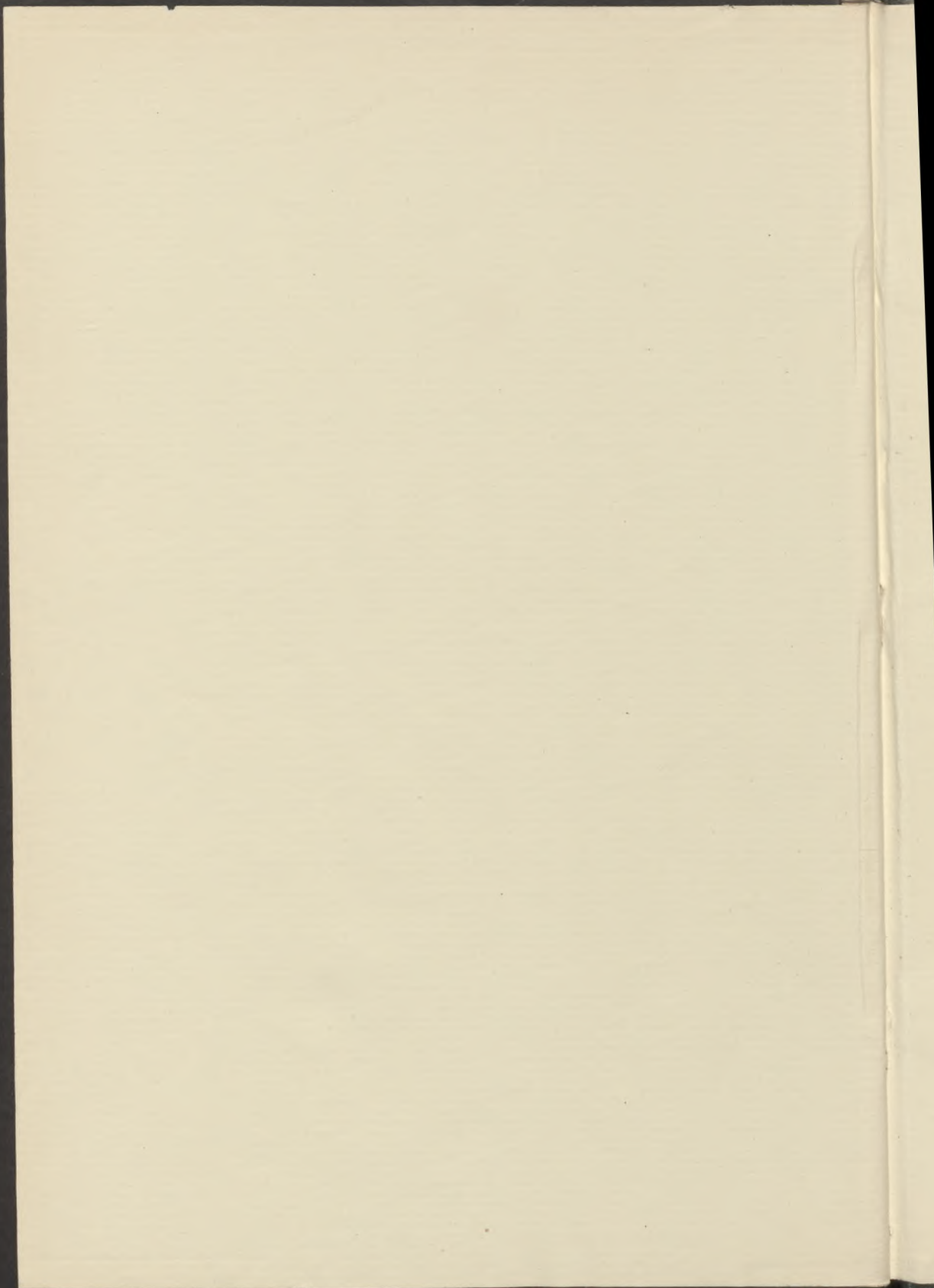
EGY KIS HÁZBAN NÉGYEN

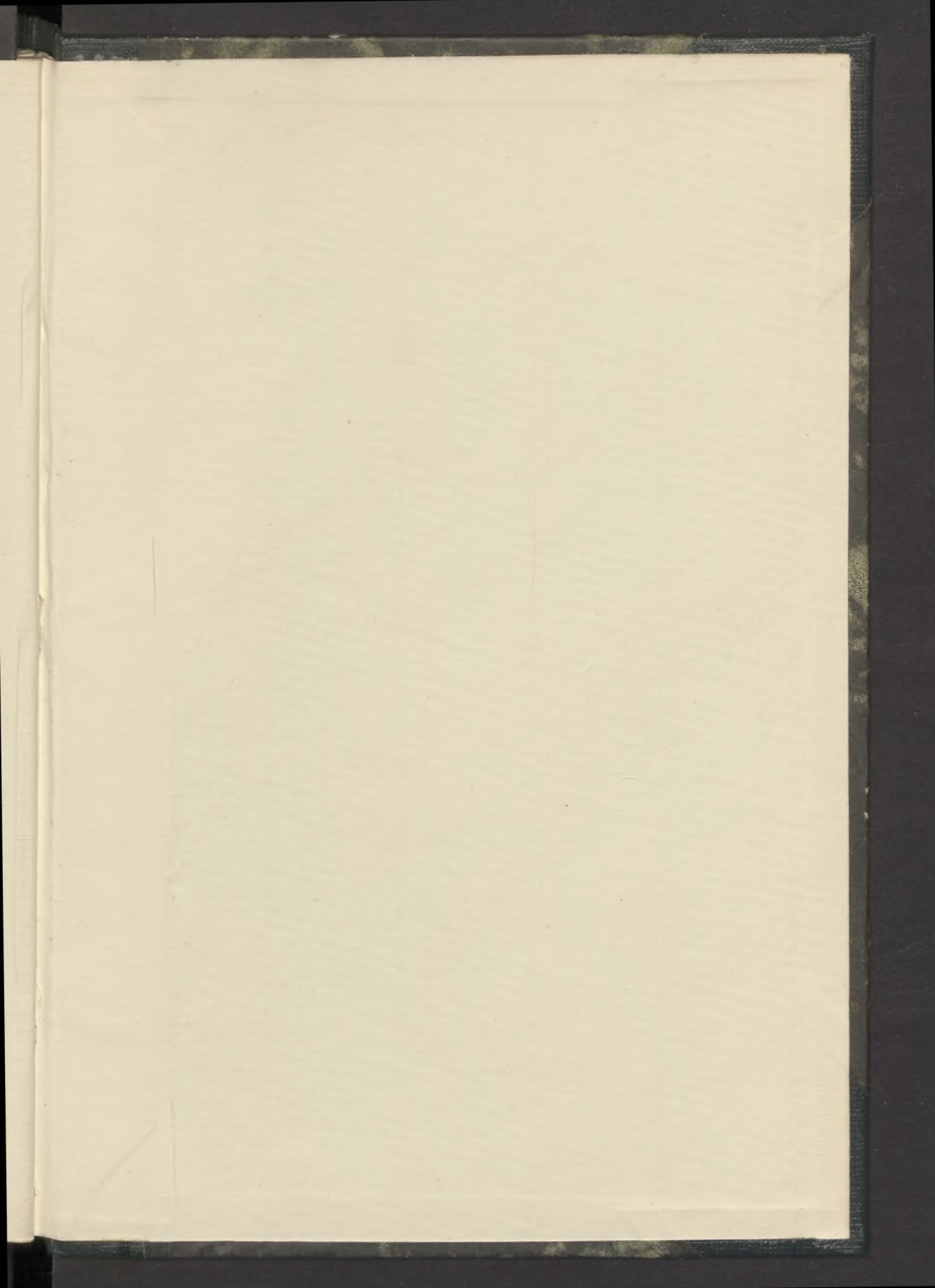
Betlehemesek	97.
Sötétség	98.
Első hó	99.
Nagyapám	100.
Ittmaradtunk	101.
A parton	102.
Bocsáss meg	103.
Innen is elmegyek	104.
Este a ház előtt	105.
Falusi temető	106.
A kutyám	107.
Kiskutyám halála	109.
Egy kis házban négyen	111.
Szeptemberi eső	113.
Vendégek	114.
Szabadban élek	116.
Öreg almafa	117.
A harkály	119.
Ezüstkert	120.
Majd tavasszal, nyáron	122.
Kisgyerekem a tűzből menekült	123.
Örök harag	125.
Harangozó vagyok én	126.
Októberi reggel	127.
Ezüsttollú madár	128.
A nagy út	130.

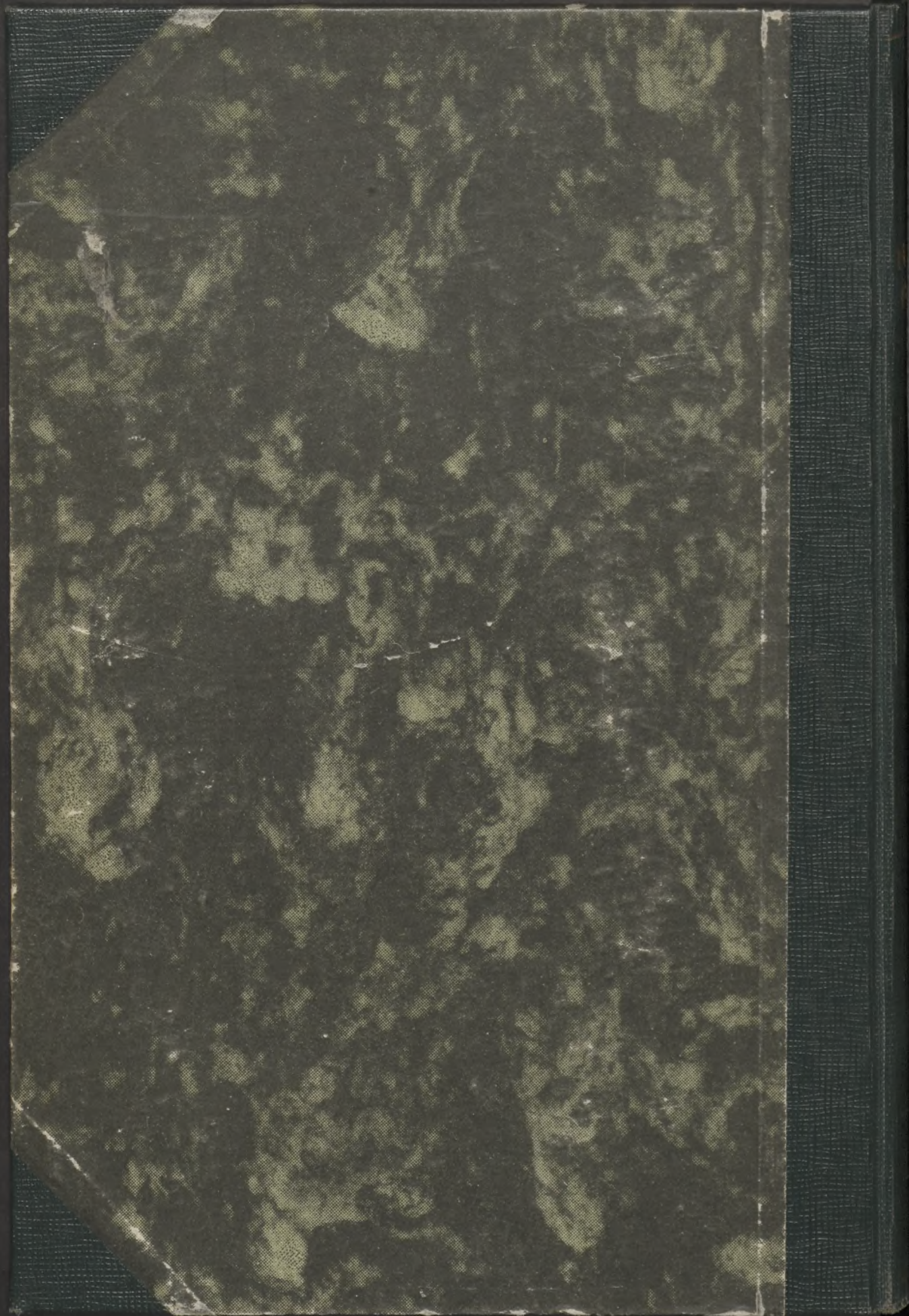
TÉLI IDILL	135.
PIRIPÓCS	
Öméltósága	139.
Szerkesztő úr	141.
Eladólány	143.
Egy úr	145.
Öreg hajdú	147.
Izomember	148.
Nénike	151.
Nők bálványa	153.
Sokoldalú ember	155.
Gyászos hölgy	157.
Faluváros	159.

EZT A KÖNYVET
 BEKE ZOLTÁN „ALFÖLDI KÖNYVNYOMDÁ”-JÁBAN
 NYOMTÁK.
 DEBRECEN, ARANY JÁNOS UCCA 18.

Nadányi
EZÜST-
KERT